

HOTĂRÂREA NR. 3 / 25.01.2021
privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locala durabila a comunei Orasdtioara de Sus,judetul Hunedoara pe perioada 2021 - 2027

Consilul Local al comunei Orastioara de Sus, judetul Hunedoara;

Având in vedere proiectul de hotarare nr.68/17.12.2020 a viceprimarului comunei Orastioara de Sus, judetul Hunedoara Filipescu Valentin-Ioan , raportul de aprobare nr. 429 /17 .12/2020 a primarului comunei Orastioara de Sus, judetul Hunedoara;

Referatul de specialitate nr. 449/08.01.2021 intocmit de catre compartimentul financiar – contabil si consilierul juridic, privind aprobarea Strategiei de dezvoltare locala durabila a comunei Orasdtioara de Sus judetul Hunedoara pe perioada 2021- 2027;

Tinand cont de avizul favorabil al celor trei comisii de specialitate ale Consiliului local , Comisia nr. 1, aviz inregistrat la nr. 16/21.01.2021 , Comisia nr. 2, aviz inregistrat cu nr. 6/21.01.2021 si Comisia nr.3 , aviz inregistrat la nr. 9/21.01.2021;

In baza prevederilor Legii 98/2016 privind achizițiile publice ,ale art.7,alin.5 ,art.68 ,lit.f si ale art.43,alin.1,alin3,lit.b din din HGR nr.395/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achizitie publica /acord-cadru din Legea 98/2016,ale Ordinului ANFP nr.281/2016 cu modificarile si completarile ulterioare;

- ale prevederilor Legii 52/2003,privind transparenta decizionala in administratia publica ,cu modificarile si completarile ulterioare;

In conformitate cu prevederile art. 129,alin.1,alin.2,lit.b,alin.4,lit e,art.139 alin.1, art. 196, alin.1,lit.a, art. 197,alin.1,2, si 4 , din O.U.G. nr. 57/2019, cu modificarile si completarile ulterioare;

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se aproba **Strategiei de dezvoltare locala durabila a comunei Orasdtioara de Sus pe perioada 2021 - 2027**,conform anexei care face parte integranta din prezenta hotarare.

Art.2. Prezenta Hotarare va fi dusa la indeplinire de primarul comunei Orastioara de Sus, prin aparatul de specialitate a primarului.

Art.3. Prezenta hotarare se poate contesta in termenul si potrivit Legii nr.554/2004, contenciosului administrativ, cu modificarile si completarile ulterioare.

Art.4. Prezenta hotarare se aduce la cunostiinta publica prin afisare si se comunica; Institutiei Prefectului judetului Hunedoara,primarului comunei , compartimentului financiar-contabil si administrativ, din aparatul de specialitate a primarului , consilierului achizitiil publice .
Orastioara de Sus, 25.01.2021

PRESEDINTE DE SEDINTA
DEMIAN PETRU

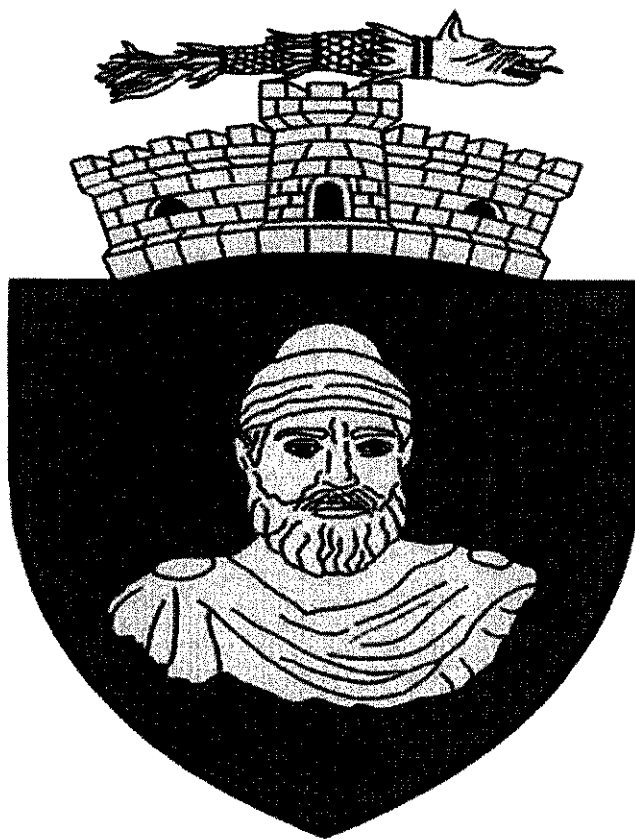

CONTRASEMNEAZA
SECRETAR GENERAL
EMILIA BULEA

Prezenta hotarare s-a adoptat in sedinta ordinara 25.01.2021, prin vot deschis, cu 11 voturi pentru, 0 abtineri, 0 impotriva.

ANEXA HCL 3 /2021

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
COMUNA ORĂȘTIOARA DE SUS
Orăștioara de Sus, str. Poștei, nr. 133
Tel: 0254/246650 Fax: 0254/246622
Web-site: [https:// www.comuna-orastioaradesus.ro](https://www.comuna-orastioaradesus.ro)
e-mail: primariaorastioaradesus@yahoo.com

Strategia de Dezvoltare a Comunei
Orăștioara de Sus
2021 - 2027

CUPRINS

Capitolul I. Prezentarea generală a comunei Orăștioara de Sus

- 1. Descriere**
- 2. Cadrul natural și calitatea factorilor de mediu**
 - 2.1. Cadrul natural
 - 2.2. Clima și calitatea aerului
 - 2.3. Apa
 - 2.4. Solul și depozite de deșeuri
 - 2.5. Resursele
- 3. Repere istorice**
- 4. Elemente specifice**
- 5. Administrația**

Capitolul II. Analiza situației curente

- 1. Agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală**
 - 1.1. Agricultură
 - 1.2. Producția vegetală
 - 1.3. Pomicultura
 - 1.4. Zootehnia
 - 1.5. Silvicultură
 - 1.6. Piscicultură
- 2. Infrastructură și Mediu**
 - 2.1. Infrastructura de transport
 - 2.2. Infrastructura de utilități
 - 2.3. Sănătate
 - 2.4. Mediu
- 3. Economie**
 - 3.1. Comerț și servicii
 - 3.2. Mediul de afaceri
- 4. Turismul**
- 5. Educație și cultură**
 - 5.1. Învățământ
 - 5.2. Cultură
- 6. Resurse Umane**
 - 6.1. Populația și forța de muncă
 - 6.2. Servicii Sociale

CAPITOLUL III. Viziunea 2027

- 1. Dezavantaje ale mediului rural**
- 2. Modul și direcțiile pe care se fundamentează strategia de dezvoltare locală pentru mediul rural**
- 3. Obiective strategice**
- 4. Măsurî privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021 – 2027 și Analiza SWOT**
 - 4.1 Cadru natural
 - 4.2 Demografie – resurse umane
 - 4.3 Infrastructură
 - 4.4 Economie
 - 4.5 Educație și Învățămînt
 - 4.6 Mediu
 - 4.7 Agricultură
 - 4.8 Sistemul de sănătate și asistență socială
 - 4.9 Administrație și Servicii publice
 - 4.10 Turismul și potențialul turistic
 - 4.11 Cultură, sport și alte activități recreaționale
- 5. Direcțiile strategiei de dezvoltare locală**
 - 5.1 Dezvoltarea infrastructurii
 - 5.2 Dezvoltarea economică
 - 5.3 Dezvoltarea educațională
 - 5.4 Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
 - 5.5 Dezvoltarea sectorului agricol și sprijinirea agriculturii și silviculturii
 - 5.6 Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale
 - 5.7 Dezvoltare turistică, culturală și sportivă
 - 5.8 Adaptare la noile tehnologii
 - 5.9 Servicii publice adaptate nevoilor cetățenilor
 - 5.10 Cooperare

CAPITOLUL IV. Portofoliul de proiecte

CAPITOLUL V. Potențiale surse de finanțare

- 1. Fonduri structurale și de coeziune**
 - 1.1 Politica de coeziune
 - 1.2 Politica agricolă comună

2. Surse de finanțare din bugetele naționale

- 2.1 Compania Națională de Investiții
- 2.2 Programul Național de Dezvoltare Locală –PNDL
- 2.3 Programe derulate prin Administrația Fondului pentru mediu

3. Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

- 3.1 Granturile spațiului economic european (SEE) și norvegienne
- 3.2 EUROPA CREATIVĂ - Subprogramul Cultură
- 3.3 PROGRAMUL LIFE - instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru mediul înconjurător și acțiuni în domeniul climei
- 3.4 PROGRAMUL ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)
- 3.5 Administrația Fondului Cultural Național

CAPITOLUL VI. Implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiei de dezvoltare locală

- 1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală
- 2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală
- 3. Evaluarea strategiei și analiza impactului - Indicatori ai implementării strategiei
- 4. Revizuirea strategiei
- 5. Parteneriat
- 6. Raportarea monitorizării și evaluării - ajustarea strategiei

CUVÂNT ÎNAINTE

Inășescu Vasile Marian
Primarul Comunei Orăștioara de Sus

Dragi cetățeni,

De la bun început am fost conștient că Administrația Locală are obligația să propună comunității programe pentru reabilitarea zonei. În aceste condiții, de când mi-ați acordat încrederea dumneavoastră am făcut tot ce mi-a stat în putință să modernizez aceasta comună și să o aduc la nivelul demn de a fi parte integrantă a Uniunii Europene.

În contextul unei analize ample s-a putut observa că factorul uman a fost elementul principal care a urmărit identificarea oportunităților și tocmai de aceea vreau să vă mulțumesc că m-ați sprijinit și m-ați ajutat de fiecare dată.

Obiectivul major al administrației locale pentru perioada 2021-2027 și implicit al meu, ca ales al comunității, constă în găsirea de soluții la solicitările cetățenilor, prin implicarea directă și promptă în rezolvarea acestora, dar și continuarea dezvoltării edilitare.

Desigur, mai sunt multe de făcut. Comunele sunt pentru oameni, de toate felurile, cu diverse nevoi și interese. A schimba un lucru în bine are mai multă valoare decât a încerca să explici de ce alte lucruri nu sunt așa cum ar trebui să fie. Datoria mea este ca tot ceea ce întreprindem să fie în beneficiul întregii comunități.

Îmi doresc și mi-am propus să fac tot posibilul ca fiecare cetățean să ajungă să trăiască în condiții decente, iar datoria mea este să sprijin toate proiectele ce au ca finalitate beneficiul cetățeanului.

Fiind un locuitor al comunei am realizat că trebuie să cunosc mai bine posibilitățile de dezvoltare economico-socială ale localității unde locuiesc și unde îmi desfășor activitatea

profesională. De aceea, pe baza analizei condițiilor geografice, sociale, culturale actuale am elaborat o strategie de dezvoltare a comunei pe perioada 2021-2027.

În plus, față de cele arătate în cadrul lucrării, putem vorbi de necesitatea elaborării de noi proiecte prin accesarea de fonduri europene prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Proiectele pe care le-am întreprins până acum și cele viitoare sunt făcute pentru a îmbunătăți viața locuitorilor comunei ORĂȘTIOARA DE SUS. Aceasta strategie de dezvoltare locală vizează o perioadă de 7 ani și poate fi realizată prin voința dumneavoastră.

Vă reamintesc că scopul acestei strategii este de a demara și finaliza proiectele prin care vom reuși să modernizăm comuna din care facem parte cu mândrie. Astfel, împreună ne vom bucura de o infrastructură stradală dezvoltată, vom fi fericiți să vedem cum copiii sau nepoții noștri învață să lucreze cu tehnologia modernă sau cum vom putea să folosim sistemul de canalizare și epurare al apei potabile. Ca primar al comunei ORĂȘTIOARA DE SUS vă mulțumesc ca m-ați sprijinit până acum și am încredere totală că și de acum înainte vom forma o adevărată echipă și împreună ne vom bucura de finalizarea oricărui proiect evidențiat în strategia de dezvoltare locală.

Adresez pe această cale mulțumiri tuturor celor care prin efortul lor au contribuit la elaborarea acestei strategii de dezvoltare locală, prin idei și opinii care au dus la identificarea problemelor și la stabilirea priorităților. Toți cei care s-au implicat activ în acest proces ne-au ajutat pe noi, administrația publică locală, să regândim prioritățile comunei, să ne înțelegem mai bine rolul și rostul în viața comunității noastre.

Inășescu Vasile Marian,

Primarul Comunei Orăștioara de Sus

Capitolul I. Prezentarea generală a comunei Orăștioara de Sus

1. Descriere

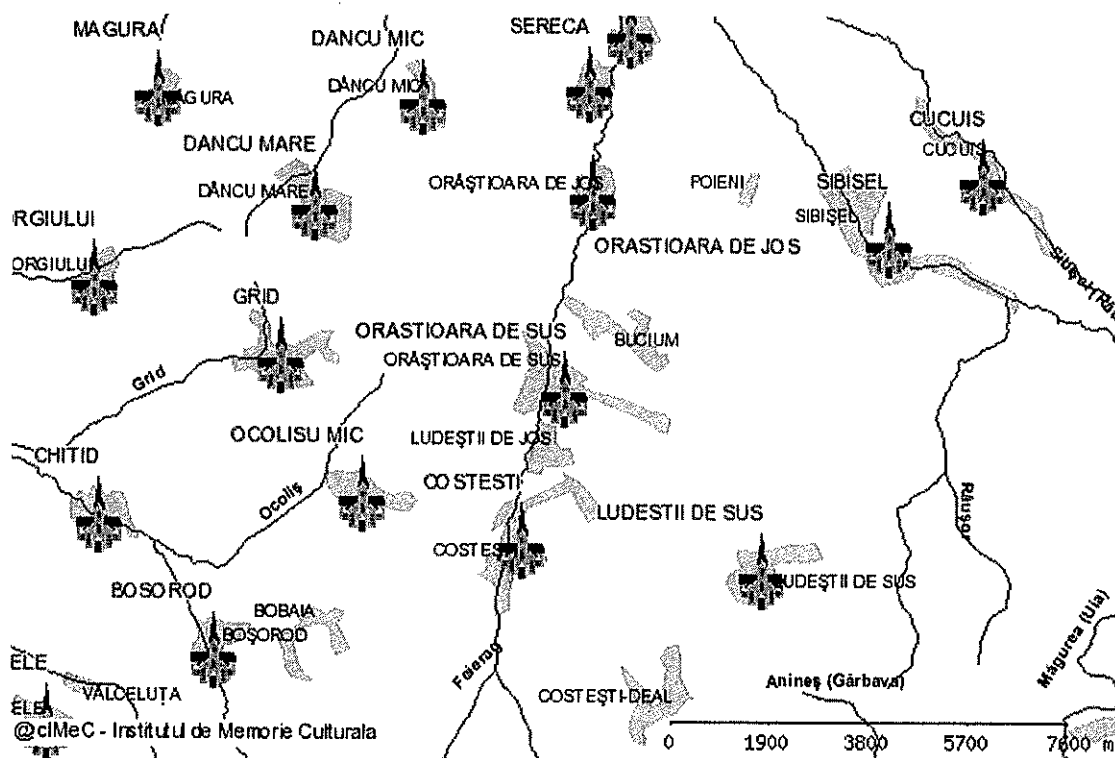
Comuna Orăștioara de Sus este situată în partea sud - estică a județului Hunedoara și are în componența sa următoarele sate: Costești, Ludeștii de Jos, Orăștioara de Sus, Bucium (sate situate la poalele munților, pe cursul văii Râului Grădiștei), Ocolișul Mic (situat în zona colinară premontană dintre Valea Grădiștei și a Luncanilor), Ludeștii de Sus, Costești Deal și Grădiștea de Munte (sate montane), cu o suprafață administrativă de 22.796 ha.

Comuna Orăștioara de Sus se învecinează cu:

- comuna Beriu , la nord;
- județul Alba, la est;
- municipiul Petroșani și comuna Baru, la sud-est;
- comunele Pui și Boșorod, la sud;
- orașul Călan și comuna Mărtinești, la vest.

Comuna Orăștioara de Sus se încadrează între următoarele coordonate geografice: latitudine nordică 45°43'47" și longitudine estică 23°10'12".

Majoritatea locuitorilor sunt români (98,31%). Pentru 1,35% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (96,78%), cu o minoritate de penticostali (1,73%). Pentru 1,35% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

2. Cadrul natural si calitatea factorilor de mediu

2.1 Cadrul natural

Comuna Orăștioara de Sus, cu excepția satului Ocolișul Mic este situată în Valea Grădiștei care este un culoar depresionar, ce își are deschiderea către lunca Mureșului. În hotarul satului Ludeștii de Jos câmpia se continua cu o zonă de dealuri. Satul Ocolișul Mic este situat dincolo de dealuri cu deschidere spre lunca Streiului.

2.2. Clima si calitatea aerului

Comuna Orăștioara de Sus se găsește în zona climatică III de -18°C (temperatura exterioară de calcul în perioada de iarnă). Temperatura medie anuală este de +9.5°C. Temperatura medie lunară cea mai scăzută se înregistrează în luna ianuarie, iar cea mai ridicată în iulie-august. Numarul zilelor cu temperatura peste 0°C este în jur de 300. Primul îngheț se înregistrează la sfârșitul lunii octombrie, iar ultimul pe la mijlocul lunii aprilie.

În general se înregistrează un nivel constant de precipitații în tot timpul anului. Cantitatea anuală de precipitații care cad este în jur de 628 mm. Din statistici rezultă că în luna iulie cad cele mai multe precipitații, iar în luna februarie cele mai puține. În luna ianuarie se înregistrează cantitatea cea mai mare de precipitații sub formă de zăpadă.

Vânturile predominante sunt cele din direcția sud, cu frecvențe și intensități diferite.

2.3. Apa

Comuna Orăștioara de Sus este străbătută de râul Grădiște, care izvorăște din Munții Șureanu, la 1450 m altitudine și este format din afluenții: Valea Albă, cu izvoarele în Muncel, Valea Godeanului, Valea Șesului, Valea Tâmpului, Valea Brândușiei, Valea lui Brad, Valea Largă, Valea Gerosului, Valea Mică (dinspre luncani), Valea Anineș (Strâmbu), Valea Lupoarei, Valea Rea, Valea Pietroasei, Valea Făieragului, Valea Vinții, Valea Stânișorii, Valea Bârcii, Valea Plaiului, Valea Popii, Valea Luntrii, Valea Tulii, Valea Mare, Valea Bradului, Valea Pleșii (Peșterenilor), iar la Bucium, Valea Casei. Satul Ocolișul Mic este străbătută de Valea Ocolișului cu afluenții: Valea Ratii, Valea Fânații și pârâul Mălăiștii.

2.4. Solul și depozite de deșeuri

Teritoriul comunei este constituit în cea mai mare parte din roci cristaline, exprimate prin parașisturi și pragnașisturi micace.

Ca efect al evoluției geologice, roca mamă generatoare de soluri în zona colinară și pe terase este argila în alternanță cu straturi de gresii, pe care au evoluat solurile brune și brune podzolite, respectiv pe porțiuni limitate micașisturile alterate pe care a evoluat un sol brun (tânăr) superficial – schelet.

Adâncimea apei freatice este variabilă. Din normele de specialitate rezultă că în zona comunei Orăștioara de Sus adâncimea de îngheț este de 80 cm.

2.5. Resursele

Resursele pe care se bazează potențialul economic al comunei sunt numai resurse proprii (terenuri arabile, pășuni, fânețe, păduri, produse animaliere și vegetale).

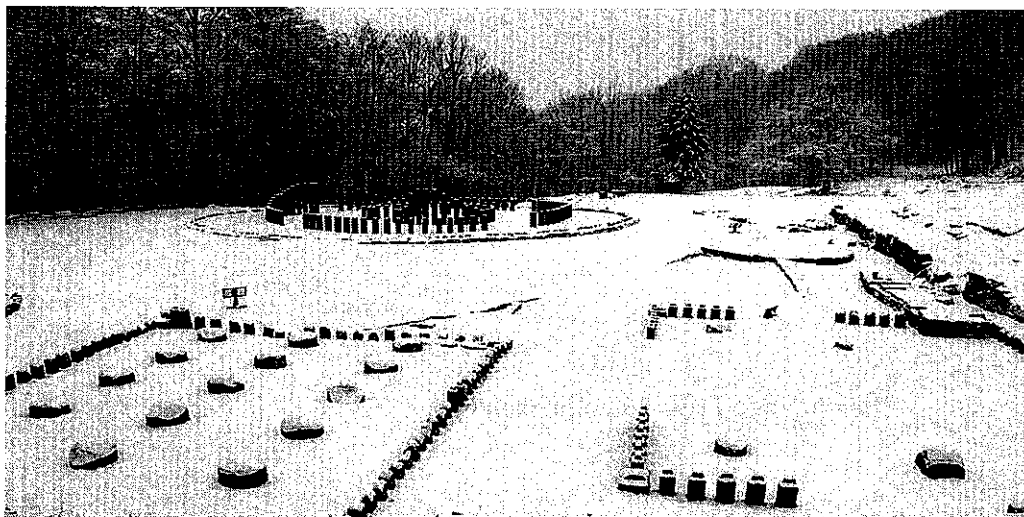
Fondul funciar agricol constituie principala sursă naturală a teritoriului comunei, funcția dominantă în profilul economico-social fiind dezvoltarea agriculturii cu cele două ramuri principale: cultura vegetală și creșterea animalelor.

3. Repere istorice

În comună se găsesc obiective turistice de excepție, din perioada de maximă înflorire a statului dac :

- Sarmizegetusa Regia – cetatea regală a dacilor (cu dezvoltare maximă în sec. I d.Ch., în timpul regelui Decebal), complex religios, altar, sanctuare ;
- Castrul roman de la Bucium;
- Cetatea dacică " Costești-Blidaru";
- Cetatea dacică "Costești-Cetățuie";
- Castrul roman de la Grădiștea de Munte;
- Castrul roman de la Costești-Deal;
- Fortificația dacică de la Ocolișu Mic;
- Siturile arheologice "Vârful lui Hulpe", "Sub Cununi" și "Masivul Fețele Albe" de la Grădiștea de Munte;

Munții comunei noastre sunt pentru istoria poporului nostru exact cum afirma Lucian Blaga în una din frumoasele sale poezii, că acești munți „leagăn fost-au seminției noastre”. Dar siturile arheologice existente cât și uriașul rezervor de piese arheologice existent pe toată această arie, ce își așteaptă cercetările, sunt apreciate de mulți specialiști ca fiind cele mai întinse, dar, poate, și cele mai importante din Europa din afara lumii Greco-Romane.

4. Elemente specifice

Infrastructura comunei este alcătuită dintr-o rețea complexă de drumuri ce leagă satele comunei între ele și îi asigură accesul spre căi de comunicație de nivel național, atât șosele cât și căi ferate.

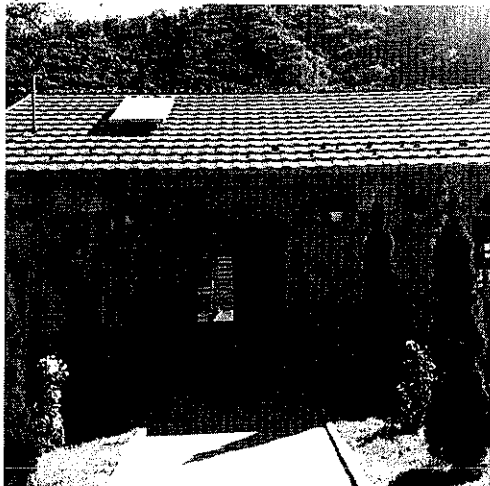
Axa principală a acestei infrastructuri o reprezintă drumul județean 705A amenajat de-a lungul Râului Grădiște, evoluând de la Orăștie și străbătând teritoriul comunei pe axa sa centrală

până la marea cetate Sarmizegetusa Regia și Hieropola de pe Dealul Grădiștei, un piemont al Muntelui Godeanu, și drumul județean DJ 705J Chitid – Ocolișu Mic – Ludești de Jos .

Toate satele comunei dispun de rețele electrice, telefonie mobilă și internet.

Centrul de comună este satul Orăștioara de Sus unde se află principalele instituții : primăria, școala generală "Hadrian Daicovicu" clasele I-VIII, școală de centru care are subordonate toate celelalte structuri de învățământ din satele comunei, dispensar medical uman, dispensar veterinar, postul de poliție, cămin cultural, biblioteca comunală "Remus Baci" și oficiu poștal.

De asemenea în satul Costești se află Centrul de Informare turistică, tabăra școlară, cabane și pensiuni turistice.

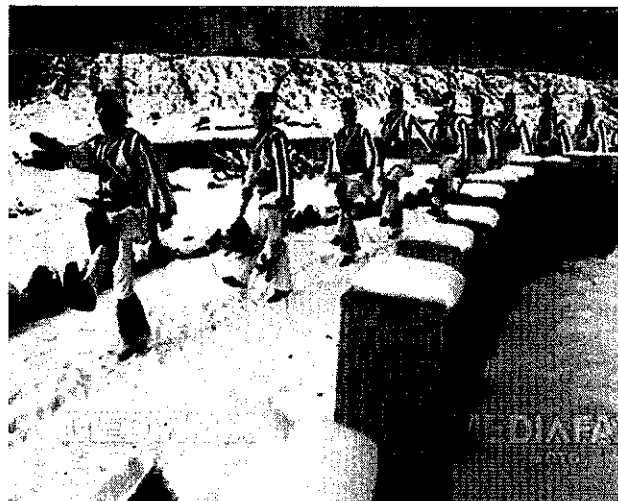
Comunitățile din comuna noastră sunt păstrătoare și continuatoare ale unor complexe valori culturale reprezentând toate aspectele și formele spiritualității umane. Marile sărbători din calendarul bisericesc sunt sărbătorite cu fast, mai ales Crăciunul, Anul Nou, Paștele și Sfânta Maria, adesea cu ritualuri mai complexe decât în alte părți, cu multe elemente foarte vechi. Dintre manifestările cele mai ample și mai vechi, amintim colindele de Crăciun. Și alte ceremonii rituale sunt extrem de bogate și păstrează elemente de mare vechime și semnificație, adevărate mine de aur pentru etnologi, antropologi și alți cercetători ai culturii populare. Aceste manifestări au atras atenția multor specialiști, unele dintre ele fiind prezentate în spectacole organizate ocazional, cum ar fi „Obiceiuri de nuntă la Costești”, „Fluierașii de pe Valea Grădiștei”, de mare notorietate prin anii 1960-1970, apoi „Călușarii de la Orăștioara de Sus” care au fost solicitați să prezinte de multe ori spectacole, chiar și peste hotarele țării. Un loc aparte revine evenimentelor „Istorie, Natură, Cultură”, Frăția Lupilor – festival istoric și Maratonul Dacilor – competiție sportivă, organizate anual în lunile iulie și august, iar în fiecare toamnă la Costești are loc evenimentul „ȚURCANA – REGINA MUNȚILOR” cu participarea crescătorilor de oi atât din județul Hunedoara cât și din alte județe.

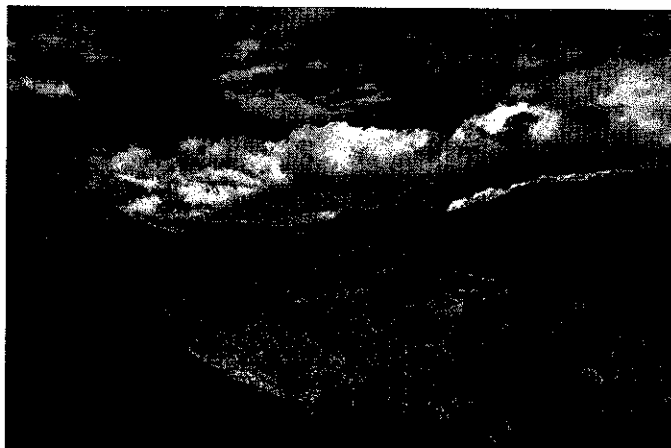

Ocupațiile principale ale locuitorilor din această comună rămân în continuare, în mare parte cele tradiționale: agricultura, creșterea animalelor, activități silvice și de exploatare forestieră, dar și activități precum agroturismul care valorifică potențialul turistic al zonei, activități de cazare și vânzarea produselor obținute în gospodăria către turiștii care vizitează comuna.

Agroturismul, cu toate că este la începuturile sale, câștigă tot mai mult în interes și amploare. Baza lui o reprezintă câteva pensiuni-ferme (agro-zootehnice), dar și gospodăriile mai complexe din satele de la munte.

Comuna Orăștioara de Sus oferă atâta istorie și frumusețe peisagistică încât dorim s-o împărtășim și altora, să-i invităm, să-i găzduim și să-i călăuzim prin cele mai importante vestigii ale istoriei strămoșilor noștri daci, din perioada cea mai glorioasă a acestora, aceea a marilor regi Burebista și Decebal, ori pe numeroase trasee pentru amatorii de turism montan și istoric, încărcate de istorie, farmec și pitoresc arhaic.

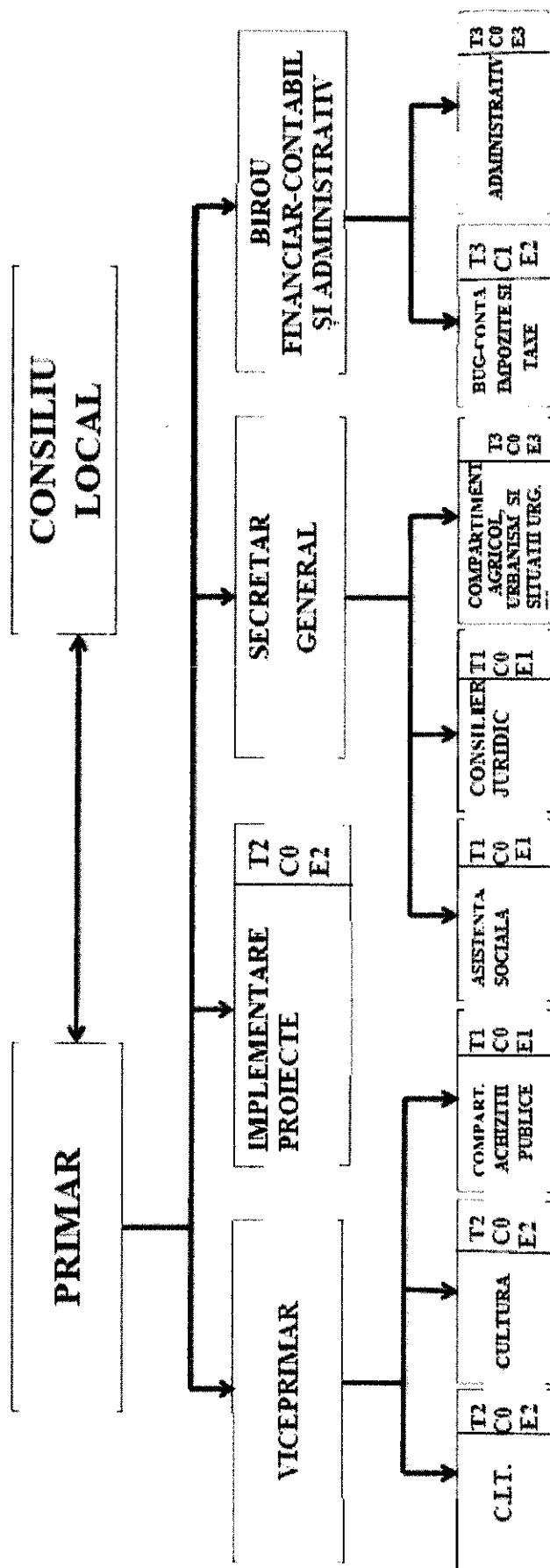
4. Administrația

Comuna Orăștioara de Sus este administrată de un primar și un consiliu local compus din 11 consilieri. Primarul, Vasile-Marian Inășescu, de la Partidul Național Liberal, este în funcție din 2012. Începând cu alegerile locale din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice, iar viceprimarul ales din rândul consilierilor locali este Valentin-Ioan Filipescu:

	Partid	Consilieri	Componența Consiliului				
	Partidul Național Liberal	7					
	Partidul Social Democrat	2					
	Partidul PRO România	2					

Aparatul de specialitate al primarului comunei Orăștioara de Sus are următoarea structură, conform organigramei aprobate de consiliul local:

ORGANIGRAMA APARATULUI DE SPECIALITATE A PRIMARULUI COMUNEI ORĂȘTIOARA DE SUS

LEGENDA		
T	-	TOTAL
C	-	CONDUCERE
E	-	EXECUTIE

Comuna Orastioara de Sus este membru în:

- Asociației Comunelor din România;
- Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Serviciul Integrat de Gestionare a Deșeurilor, județul Hunedoara;
- Asociația de Dezvoltare APAZOR Orastie;
- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Serviciul Județean pentru ocrotirea animalelor fără stăpân;
- Grupului de Acțiune Locală Sargetia GAL1;

Comuna Orăștioara de Sus face parte din Regiunea de Dezvoltare Vest a României. Deasemena este înfrățită din anul 2018 cu comuna Izvoare – Raionul Florești din Republica Moldova.

Capitolul II. Analiza situației curente

Evaluarea și examinarea comunei Orăștioara de Sus se va face pe 6 domenii prioritare care sunt cuprinse în prioritățile operaționale ale Planului National de Dezvoltare 2021-2027 care reprezintă *“documentul de planificare strategică și programare financiară multianuală, aprobat de Guvern și elaborat într-un larg parteneriat, care va orienta dezvoltarea socio-economică a României în conformitate cu Politica de Coeziune a Uniunii Europene”* (sursa: sinteza PNDR 2021-2027).

Pentru o analiză mai detaliată a celor 6 domenii s-a împărțit fiecare în categorii, după cum urmează:

DOMENII	CATEGORII
1. Agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală	Agricultura
	Producția vegetală
	Pomicultura
	Zootehnia
	Silvicultura
	Piscicultura
2. Infrastructură și Mediu	Infrastructură de transport
	Infrastructura de utilități
	Sănătate
	Mediu
3. Economic	Comerț
	Servicii
	Mediu de afaceri
4. Turism	Turism
5. Educație și cultură	Invățământ
	Cultură

6. Resurse Umane	Populația
	Piața muncii
	Servicii Sociale

1. Agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală

1.1. Agricultura

Suprafața teritorial administrativă a comunei:

Categoria	Suprafata (ha)
Arabil	809
Pășuni	3216
Fânețe	1690
Pădure	16168
Luciu de apă	-
Alte terenuri	843
Suprafața totală	22726

1.2. Producția vegetală

Cultura cerealelor, a păioaselor, respectiv grâu, orz și ovăz și a prășitoarelor, în special porumbul, asigură consumul familial, dar mai ales partea de hrana a animalelor crescute atât pentru asigurarea familiei cu produsele acestora, cât și pentru obținerea de beneficii.

Dintre prășitoare, o pondere mai mare o are cultura cartofului, acesta având și o rentabilitate mai mare, în special pe terenurile agricole din zona montană, asigurând hrana oamenilor, în parte a animalelor și în foarte mare măsură fiind destinat comerțului.

Pentru hrana animalelor se cultivă suprafețe importante cu plante furajere, precum plantele ierboase pentru fânuri superioare: lucerna și trifoiul, dar și prășitoare, precum sfecla și curcubitaceele.

Repartizarea principalelor culturi agricole în comuna Orăștioara de Sus în anul 2020:

Nr. Crt.	Cultura	Suprafața cultivată (ha)
1.	Grâu	28
2.	Porumb	53
3.	Altele (cartofi, plante de nutreț)	190
4.	Legume	56
5.	Triticale	22
6.	Orz	2

7.	Orzoaică	12
8.	Ovăz	8

1.3. Pomicultura

În comuna Orăștioara de Sus sectorul pomicol este slab dezvoltat.

1.4. Zootehnia

Creșterea animalelor nu numai că are o pondere mare, dar este, de departe, activitatea cea mai profitabilă, nu numai pentru locuitorii satelor de la munte, ci și pentru cei din satele de la poalele muntelui. Ea este sursa aducătoare de venituri suplimentare ce asigură un anumit confort economic locuitorilor comunei, iar celor întreprinzători posibilitatea dezvoltării gospodăriilor, a creșterii lor și a inițierii unor investiții noi.

Nr. Crt.	CATEGORIA	NUMĂRUL DE CAPETE
1.	Pasari	10450
2.	Bovine	1100
3.	Caprine	560
4.	Ovine	26300
5.	Porcine	750
6.	Cai	180
7.	Familii de albine	800

1.5. Silvicultura

Suprafața cu păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră a comunei Orăștioara de Sus este de 16168 ha, reprezentând 70,42 % din suprafața totală.

Comuna Orăștioara de Sus prezintă un bogat potențial forestier, în prezent exploatat de Ocolul Sivic Grădiște și Ocolul Silvic Valea Orăștiei.

1.6. Piscicultura

Comuna Orăștioara de Sus este străbătută de râul Grădiște, dar piscicultura nu prezintă încă mare amploare, însă există premisele înființării unor păstrării.

2. Infrastructură și Mediu

2.1. Infrastructură de transport

Principalele drumuri de acces în comună sunt DJ 705 A Orăștie – Sarmizegetusa Regia și DJ 705 J Chitid – Ocolișu Mic - Ludeștii de Jos.

În prezent drumurile care străbat comuna Orăștioara de Sus sunt modernizate în proporție de 40%.

Rețeaua de drumuri comunale, ulițe și străzi de la nivelul comunei Orăștioara de Sus este una foarte complexă însumând peste 30 km, iar modernizarea acestora este esențială pentru dezvoltarea comunei reprezentând un proiect prioritar al administrației comunei Orăștioara de Sus în perioada 2021-2027.

2.2. Infrastructura de utilități

Satele componente ale comunei Orăștioara de Sus dispun de o serie de rețele și echipamente tehnico-edilitare caracterizate printr-un grad redus de acoperire a teritoriului. Deasemenea se înregistrează zone insuficient sau deloc echipate cu unele rețele tehnico-edilitare.

În prezent în comuna Orăștioara de Sus există un sistem centralizat de alimentare cu apă funcțional pentru satele Costești, Ludeștii de Jos, Orăștioara de Sus și Bucium, iar rețeaua de canalizare menajeră în aceste sate este realizată în procent de 95%.

Pentru satul Ocolișu Mic lucrările la sistemele de alimentare cu apă și canalizare menajeră sunt finalizate în proporție de 90%.

În satele din zona de munte ale comunei, Grădiștea de Munte, Costești Deal și Ludeștii de Sus gospodăriile sunt alimentate cu apă din fântâni proprii iar canalizarea apelor menajere se face în fose septice individuale.

Toate localitățile comunei sunt conectate la rețeaua de medie tensiune de alimentare cu energie electrică. Rețeaua electrică acoperă 99 % din necesarul comunei. Distribuția energiei electrice la consumatori se face prin linii electrice aeriene de 0.4kv. Reducerea tensiunii energiei electrice de la 20 kv la 0.4 kv este realizată prin transformatoare de putere, montate aerian pe stâlpi de susținere prefabricați din beton armat.

În comună nu există rețea de alimentare cu gaze naturale.

Comuna beneficiază de serviciul de telefonie fixă în proporție de 70 % și de telefonie mobilă în proporție de 90%. Serviciul de televiziune prin cablu acoperă 70% din necesarul comunei, iar serviciul de internet cca. 90%.

2.3. Sănătate

Asistența medicală este asigurată de un Dispensar medical uman, care funcționează într-o clădire special amenajată, având sală de primire, sală de consultații și sală de tratamente primare. Unitatea medicală dispune de un medic, 1 asistentă și o infirmieră. Personalul medical veghează starea de sănătate a populației comunei, rezolvând local afecțiunile mai simple. Problemele de sănătate mai dificile se tratează la Spitalul Municipal din Orăștie.

Asistența sanitar veterinară este asigurată de un dispensar medical veterinar care dispune de o clădire proprie cu spații de consultații și tratamente.

2.4. Mediu

În comuna Orăștioara de Sus nu există factori industriali care contribuie la poluarea mediului înconjurător al comunei.

Poluarea se realizează din aruncarea deșeurilor în locuri neamenajate, care deteriorează terenul în locațiile unde sunt depozitate.

3. Economie

Ocupațiile principale ale locuitorilor comunei Orăștioara de Sus rămân în continuare cele tradiționale:

- agricultura de subzistență;
- creșterea animalelor,
- activități silvice și de exploatare forestiere,
- agroturism;
- servicii turistice;

Condițiile extrem de favorabile ale zonei oferă posibilitatea unui stupărit ecologic cu producție mare, iar pădurile din comună oferă în fiecare an culegătorilor cantități impresionante de ciuperci(hribi, gălbiori etc) și fructe de pădure, zmeură și afine în special creeând astfel premisele înființării unui centru de colectare și procesare pentru ciuperci și fructe de pădure, investiție care pe lângă locurile de muncă create ar avea și un aport financiar important la bugetul comunei.

O oportunitate economică pentru comuna Orăștioara de Sus este înființarea unor centre de procesare a producției zootehnice (fabrici de procesare a laptelui și a cărnii). O altă oportunitate de investiție o reprezintă înființarea de pensiuni turistice și agroturistice pentru punerea în valoare a vestigiilor istorice de pe raza comunei (Cetațile dacice din Munții Orăștiei), precum și constituirea unor lanțuri de aprovizionare formate din producători locali care au astfel posibilitatea de desfacere a produselor către pensiunile din zonă și către turiștii care vizitează comuna.

3.1. Comerț și servicii

Comerțul și serviciile sunt prezente în comuna Orăștioara de Sus prin activitățile diversificate oferite populației, astfel: prelucrarea lemnului, activități de construcții, tâmplărie, dulgherie, zidărie, servicii de cazare etc.

3.2. Mediul de afaceri

Activitatea comercială este reprezentată prin:

- ✓ Cooperația de consum care are unități comerciale în Orăștioara de Sus și Costești;
- ✓ Firme private:
 - Intreprindere Individuală Alionescu Adrian Petre - magazin;
 - Mihaiescu Ionela Gabriela Intreprindere Individuală - magazin;
 - Adamesc Cornelia Carmen Intreprindere Individuală - magazin;
 - Turism Taby SRL - rulota fast-food;
 - Tămășoiu Irina Intreprindere Individuală - magazin;
 - Costea Lenica Intreprindere Individuală - magazin;
 - Vulsan Prodtrans SRLD - brutărie;
 - Popasul Dacilor Prodcom SRL - brutărie, magazin, restaurant, unitate de cazare;
 - Dragomir Ramona PFA - unitate de cazare;

- Denial Exim SRL – unitate de cazare, restaurant;
- Daci Tehno SRL – unitate de cazare;
- Zooanivet SRL – bar fast-food, unitate de cazare;
- PENSIUNEA REGIA SRL – unitate de cazare;
- Olariu Mihai Ilie întreprindere individuală – unitate de cazare;
- BIO BERRY LAND – producerea de afine;
- Crisan Ioan Gheorghe II – unitate de cazare;
- Aedificium Semita – reparații drumuri;
- DARIA INASESCU TURIM – unitate de cazare, bar;
- MIOVAN TURISM SRL- unitate de cazare;
- MARC INVEST HOLDING SRL – unitate de cazare, restuarant;
- Vatra Vindecatoare - magazin
- Cotiso Daclean SRL – spălătorie;
- Stanciu Maria turism întreprindere individuală – unitate de cazare, restaurant;
- Marinchescu D Mihai întreprindere individuală – unitate de cazare;
- ZOOTEHNOPROD SRL – exploatare forestiere;
- MOREXIM MONTAN SRL – exploatare forestiere;
- Media Rotana SRL – unitate de cazare;
- FILDAC TOUR SRL – unitate de cazare;
- SELEXE TRANSTER SRL – transporturi auto;
- DUKAD SPEDITION SRL – transporturi auto;
- TEHNICA ZOO COMPLEX SRL – creșterea animalelor;
- MADACOR PREST SRL – restaurant fast-food;
- Media Factory Partners SRL – producție cinematografică, video și programe de televiziune;
- Țigu Cornelia Întreprindere Individuală – producerea de mure;

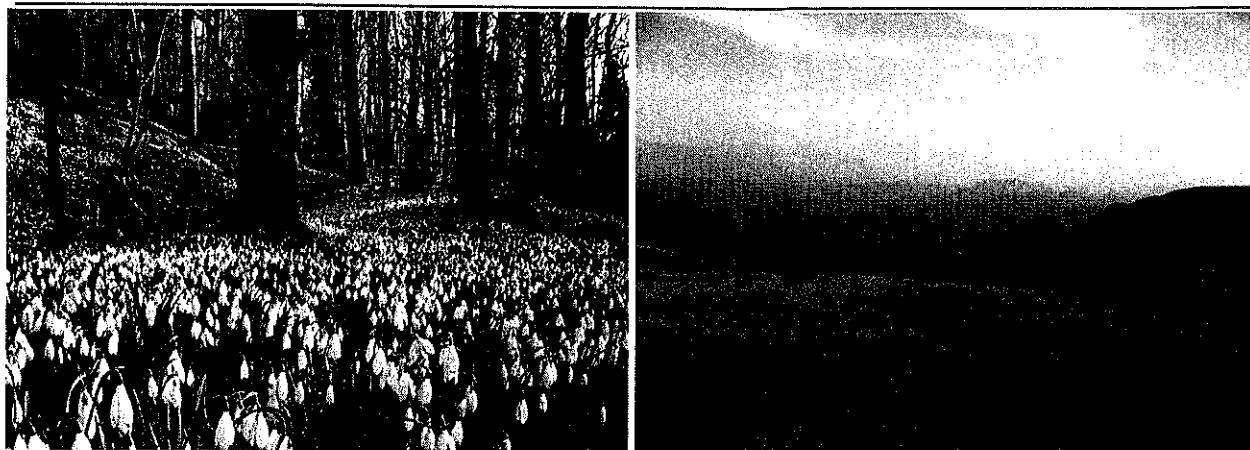
Pe lângă cele enumerate mai sus există un număr însemnat de întreprinderi individuale și PFA-uri la nivelul comunei având ca activitate în special creșterea animalelor și apicultura.

4. Turismul

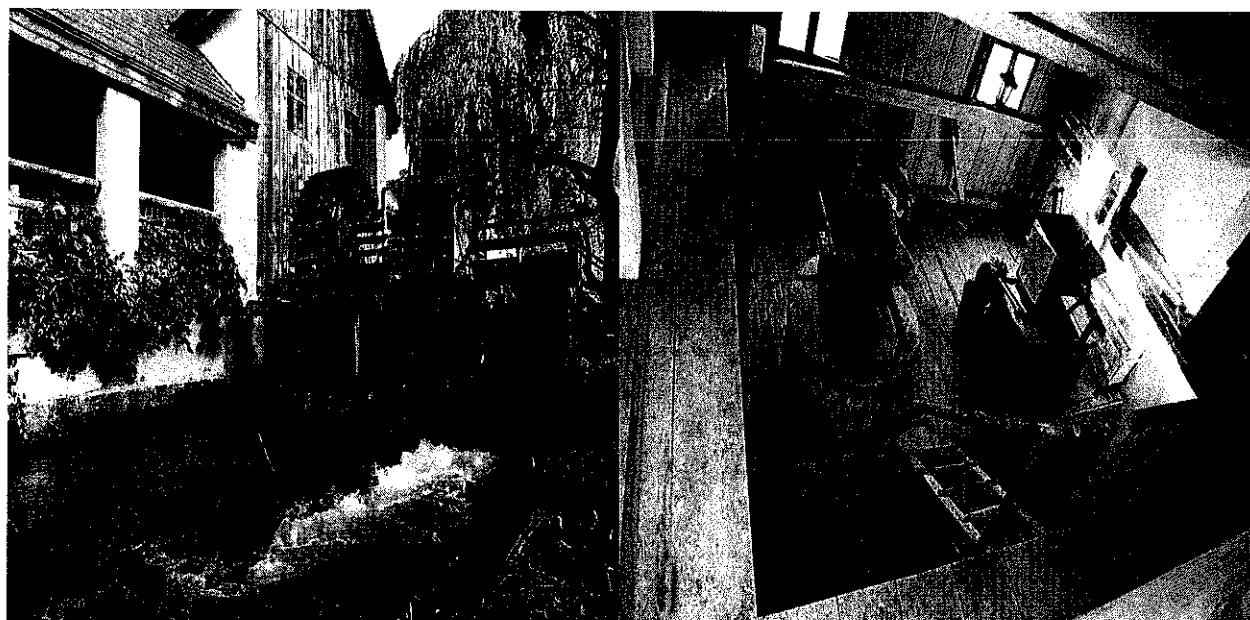
Comuna Orăștioara de Sus este inclusă în toate ghidurile turistice ale zonei, mai ales datorită faptului că satele ei sunt așezate pe drumul principal de acces spre cele mai importante cetăți dacice, Sarmizegetusa Regia, Costești-Cetățuie, Costești-Blidaru și Piatra Roșie, obiective incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO, dar și spre alte locuri în care urmele arheologice ar putea aduce în viitor la importante descoperiri.

În Orăștioara de Sus mai pot fi văzute de către turiști, pe lângă casele noi, relevând o anumită prosperitate a locatarilor acestora, case și gospodarii mai vechi, mori de apă cu particularități constructive tradiționale, ținând de o anumită civilizație și cultură a prelucrării lemnului.

Pe lângă aceste obiective contruite de-a lungul anilor de înaintașii acestor locuri comuna are zone unicat de o frumusețe rară, cum ar fi Platoul Vârtoapelor, circa 10 ha de pădure ca odată cu venirea primăverii abundă de ghiocei care transformă acest loc într-unul de poveste, dar și munții cu pășuni întinse și păduri seculare precum Mutele Godeanu – muntele sacru al dacilor.

Datorită bogăției istorice a zonei dar și a frumuseții peisajelor , locurilor , tradițiilor, particularităților culinare deosebite , ospitalității locuitorilor, turismul în comuna Orăștioara de Sus are potențialul de a deveni nu doar sursa principală de trai pentru locuitorii comunei dar și un puternic motor de dezvoltare a zonei.

Pe lângă cele enumerate mai sus încă două evenimente competiționale sportive auto-moto relativ noi impulsionează viața turistică fiind un puternic stimulator pentru afacerile din acest domeniu la nivelul comunei în fiecare an, și anume:

- Arsenal Hard Enduro Costești
- Cupa Offroad Mania Costești

5. Educație și cultură

5.1. Învățământ

Școala, instituție publică esențială pentru orice comunitate umană, funcționează în 5 sate ale comunei Orăștioara de Sus.

În Orăștioara de Sus se află Școala generală cu ciclu primar (clasele I-IV) și ciclu gimnazial (clasele V – VIII). Școala de centru are subordonate toate celelalte structuri de învățământ din satele comunei.

Pentru elevii claselor V – VIII, care locuiesc în satele comunei, școala dispune de un internat și cantină cu dotări moderne.

În cadrul comunei există 6 școli și 5 grădinițe distribuite astfel;

- Școala generală cu ciclu primar (clasele I-IV) se află în satele: Orăștioara de Sus, Bucium, Ludeștii de Jos și Ocolișu Mic;
- Școala cu ciclu gimnazial (clasele V – VIII) se află în satul Orăștioara de Sus;
- Grădiniță se află în satele: Orăștioara de Sus, Bucium, Costești și Ocolișu Mic;

5.2. Cultură

În comuna Orăștioara de Sus își desfășoară activitatea 6 cămine culturale și o bibliotecă comunală, iar în localitatea Orăștioara de Sus, clădirea fostei brutării a fost transformată în centru cultural-social-festiv, unde se desfășoară diverse evenimente.

Căminele culturale se află în următoarele sate: Orăștioara de Sus, Bucium, Ludești de Jos, Costești, Ocolișul Mic și Grădiștea de Munte.

Biblioteca comunală dispune de un sediu propriu în cadrul clădirii primăriei. Elevii școlilor din localitate, precum și ceilalți cititori, se pot bucura și de o sală de lectură, dotată cu toată

infrastructura necesară dezvoltării celor care îi vor trece pragul (sisteme de computere legate la rețeaua de Internet, care să le permită cititorilor accesul la cât mai multă informație).

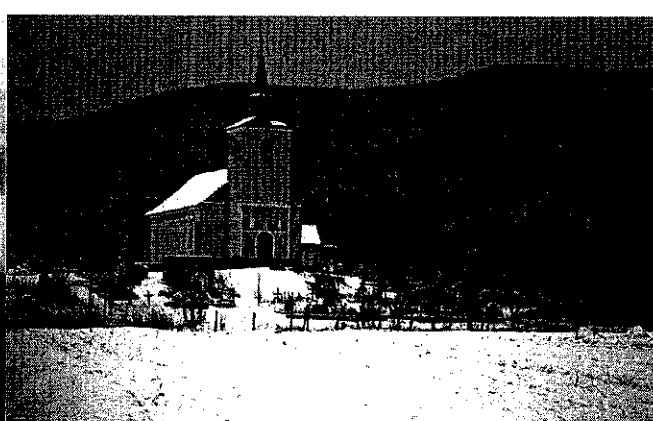
Toate școlile dispun și de fondul propriu de carte, în afara celui al bibliotecii comunale.

Biserica Ortodoxă Română, principala instituție religioasă a comunei, cuprinde trei parohii, anume:

- ✓ Bucium – Orăștioara de Sus, Preot paroh Dănilă Mihai
- ✓ Ocolișul Mic , Preot paroh Ciurea Cristian
- ✓ Costești – Ludești – Grădiștea de Munte, Preot paroh Zgaroncea Claudiu.

Satele mici de munte, Ludeștii de Sus și Costești Deal nu au biserici proprii, locuitorii lor participând la slujbele religioase în satele de pe râu, Ludeștii de Jos, Costești și la schitul Sfinții Români de la Valea Rea.

Cu excepția celor două mici sate de munte amintite, în toate celelalte existau biserici, ca instituții religioase din vremuri străvechi, iar ca edificii solide, din piatră și cărămidă, construite abia după abolirea iobagiei. Până atunci, în toate aceste sate existau biserici din lemn, firesc, de brad, lemnul de construcție fiind mai la îndemână în această zonă.

Alte instituții importante din comuna Orăștioara de Sus:

- Primăria
- Postul comunal de Poliție
- Oficiul poștal
- Unitatea zonală de pompieri militari
- Ocolul Silvic Grădiște

- Serviciul Public de Administrare a Monumentelor Istorice
- Postul de Jandarmi montan Costești
- Universitatea Babeș – Bolyai , Centrul de Practică Arheologică Grădiștea de Munte

6. Resurse Umane

6.1. Populația și forța de muncă

Populația comunei Orăștioara de Sus și repartizarea acesteia pe sate:

Populația totală	Bucium	Orăștioara de Sus	Ludeștii de Jos	Costești	Ocolișu Mic	Grădiștea de Munte	Costești Deal	Ludeștii de Sus
2127	321	495	297	459	352	150	39	14

Forța de muncă

Populația totală	Numărul persoanelor apte de muncă	Categorii de calificări			
		Industrie	Agricultură	Construcții	Turism
2127	800	550	170	30	50

6.3. Servicii Sociale

Asistența socială

În aparatului de specialitate al primarului există Compartimentul Asistență Socială.

Viața asociativă

În comuna Orăștioara de Sus nu funcționează nicio fundație umanitară.

CAPITOLUL III. Viziunea 2027

1. Dezavantaje ale mediului rural

Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin:

- deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură,

- îmbătrânirea populației,
- un număr mare de exploatații de subzistență etc.);
- valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare;
- randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubzistență;
- spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice,
- o piață a terenurilor nefuncțională;
- o modestă orientare către export;
- investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare;
- accesul la servicii și infrastructură cu mult în urma zonelor urbane;
- creșterea continuă a disparităților regionale;
- o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială;
- o serie de riscuri pentru oameni.

2. Modul și direcțiile pe care se fundamentează strategia de dezvoltare locală pentru mediul rural

Spațiul rural este expresia efortului îndelungat al omului pentru a pune în serviciul său componentele fizico-geografice ale spațiului, ale naturii. Este un spațiu pe care omul l-a modelat în funcție de nevoile sale, pe care l-a creat prin munca sa și l-a umplut cu creațiile sale de natură antropică, fiind deci o adevărată "capodoperă rustică" a omului.

Dezvoltarea este, în esență, o acțiune cu caracter strategic, care are ca scop creșterea durabilă a productivității individuale, comunitare și instituționale, ceea ce poate duce la asigurarea unor venituri mai mari pentru indivizi. Programele de dezvoltare au în vedere schimbarea condițiilor fundamentale, ceea ce necesită un timp îndelungat, iar problemele rurale sunt foarte complexe și nu pot fi rezolvate prin acțiuni pe termen scurt. Sunt necesare programe succesive, cu efecte durabile.

Realizarea acestui document strategic este rezultatul voinței comunității locale din Orăștioara de Sus, care are la bază colaborarea dintre membrii comunității și reprezentanții administrației publice. Obiectivul acestei Strategii este de a susține eforturile viitoare de dezvoltare ale comunei, prin stabilirea unor direcții strategice care au la bază analiza a doi factori importanți: puncte tari și puncte slabe ale comunei.

Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Astfel se va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiective superioare sau către premisele obiectivelor. Totodată prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al comunei vor beneficia de acest ghid de prezentare al tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru că se dorește ca la final strategia de dezvoltare locală să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei Orăștioara de Sus. Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea strategiei de dezvoltare

locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acestora.

Acest material a fost conceput ca un instrument care să vină în ajutorul tuturor membrilor comunității locale, adresându-se deopotrivă administrației publice, mediului de afaceri, instituțiilor publice, organizațiilor neguvernamentale, dar și cetățeanului simplu interesat de evoluția viitoare a comunității sale. Se prevede că acest instrument va fi deosebit de util în programarea viitoarelor investiții dar și în atragerea resurselor financiare (naționale și europene) pentru realizarea unor proiecte de anvergură pentru Comuna Orăștioara de Sus.

Plecând de la analiza teritorială privind starea actuală, analiza punctelor tari dar mai ales a punctelor slabe care trebuie îmbunătățite, se urmărește menținerea echilibrului între pilonii principali ai dezvoltării durabile locale: dezvoltarea socială, dezvoltarea economică și protejarea mediului înconjurător. Comuna Orăștioara de Sus își propune să asigure comunității locale un nivel de trai ridicat, într-un mediu adecvat formării, muncii și petrecerii timpului liber.

Așadar, în viziunea reprezentanților autorității publice locale Comuna Orăștioara de Sus va deveni o comună prosperă și durabilă până în anul 2027, care:

- ✓ va îmbunătăți condițiile de viață ale populației comunei prin asigurarea accesului la utilitățile de bază, dezvoltarea infrastructurii de transport și crearea de noi locuri de muncă, oferind un **teritoriu rural atractiv pentru tineri**. Se urmărește combaterea fenomenului de depopulare prin atragerea tinerilor în mediul rural prin oferirea unor condiții cât mai adecvate și mai apropiate de mediul urban în ceea ce privește infrastructura de transport, accesul la utilități și telecomunicații, spații verzi și de recreere, servicii publice și dezvoltare economică;
- ✓ va realiza **creștere economică** prin atragerea de noi investitori în agricultură, industrie, servicii, prin atragerea de noi fonduri nerambursabile, prin creșterea gradului de pregătire a resurselor umane din comună;
- ✓ va sprijini **dezvoltarea sectorului educațional** de la nivel local, prin îmbunătățirea condițiilor de derulare a procesului educațional, prin implementarea unor măsuri concrete privind prevenirea și combaterea abandonului școlar și promovarea conceptului de învățare continuă, astfel încât toate categoriile socio-profesionale și de vârstă să participe și să se identifice cu comunitatea;
- ✓ va **sprijinii și va dezvolta activitățile de cooperare**, oferind oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei, fie sub forma investițiilor directe, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri precum și prin bune practici și schimburi de experiență relevante ;
- ✓ va îmbunătăți accesul la bunăstare al grupurilor dezavantajate, garantând **protecția factorilor de mediu și utilizarea eficientă a resurselor naturale locale**;
- ✓ va sprijini dezvoltarea tehnologică și digitalizarea.

3. Obiective strategice

Ținând cont de prioritățile Uniunii Europene în perioada 2021-2027, Comuna Orăștioara de Sus, își construiește măsurile și portofoliul de proiecte astfel încât să contribuie la acestea:

Obiectivele Politicii Agricole Comune pentru perioada 2021 – 2027:

1. Reechilibrarea lanțului alimentar
2. Combaterea schimbărilor climatice
3. Managementul durabil al resurselor
4. Conservarea peisajelor și a biodiversității
5. Sprijinirea reînnoirii generaționale
6. Dezvoltarea zonelor rurale
7. Siguranța alimentară și bunăstarea animalelor
8. Venituri echitabile pentru fermieri
9. Creșterea competitivității

Obiectivele Politicii de Coeziune pentru perioada 2021 – 2027:

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și economiei circulare.

Transformarea digitală este elementul-cheie care va permite deblocarea potențialului de creștere în Europa. Prin intermediul unor programe specifice și prin acordarea unui sprijin financiar direcționat, viitorul buget pe termen lung al UE va contribui la reducerea decalajului referitor la investițiile UE în sectorul digital, inclusiv în zonele îndepărtate și rurale. Viitorul buget va oferi soluții la provocările digitale care se referă, printre altele, la inteligența artificială, promovarea competențelor digitale, actele medicale personalizate, realizate cu ajutorul unor supercalculatoare, sau la capacitatea de a pregăti UE împotriva atacurilor cibernetice și a criminalității informatice.

În cadrul obiectivului „O Europă mai conectată”, Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune susțin crearea de rețele și de sisteme regionale care să promoveze transportul sustenabil, rețelele energetice inteligente, orașele inteligente și accesul digital de mare viteză.

În ceea ce privește **economia circulară**, acesta începe să capete tot mai multă vizibilitate și atenția cuvenită. Economia circulară este o economie care produce zero deșeuri.

Așadar, prezenta strategie include cele mai bune măsuri pentru dezvoltarea durabilă a comunității, aplicând principiile Politicii Agricole Comune, Politicii de coeziune și ale altor politici europene dar și naționale și contribuind la obiectivele acestora prin măsurile propuse.

În scopul asigurării coerenței și conformității, în identificarea obiectivelor și a proiectelor propuse s-au avut în vedere:

- corespondența cu planurile și strategiile la nivel comunitar și național precum:
 - Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României
 - Strategia de Dezvoltare teritorială a României
 - Planul de Amenajare a Teritoriului Național
 - Strategia de dezvoltare Regională
- corespondența cu programele și strategiile regionale, județene și locale:
 - Strategia de Dezvoltare a Regiunii Vest
 - Strategia de dezvoltare a Județului Hunedoara
 - Strategia GAL Sargeția

Plecând de la viziunea comunității locale pentru 2027, s-au conturat următoarele obiective strategice în concordanță cu planurile și strategiile la nivel comunitar și național și asigurând corespondența cu programele și strategiile regionale, județene și locale astfel:

Obiectivul strategic nr. 1 Dezvoltarea serviciilor de bază și îmbunătățirea accesibilității concomitent cu creșterea siguranței de deplasare din comuna Orăștioara de Sus

Obiectivul strategic nr. 2 - Dezvoltarea echilibrată a economiei locale

Obiectivul strategic nr. 3 – Reducerea abandonului școlar, îmbunătățirea accesului la sistemul educațional și sprijin pentru formare și învățare pe tot parcursul vieții

Obiectivul strategic nr. 4 - Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul

Obiectivul strategic nr. 5 - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară

Obiectivul strategic nr. 6 - Dezvoltarea serviciilor sanitare și sociale

Obiectivul strategic nr. 7 – Teritoriu local atractiv pentru turism, cultură și sport

Obiectivul strategic nr. 8 – Dezvoltare tehnologică și digitalizare

Obiectivul strategic nr. 9 – Creșterea capacității instituționale

Obiectivul strategic nr. 10 - Dezvoltarea cooperării și asocierii

4. Măsurile privind dezvoltarea locală pentru perioada 2021 – 2027 și analiza SWOT

Analiza SWOT este instrumentul cel mai renumit pentru verificarea și analiza poziției strategice de ansamblu a afacerii și a mediului său. Scopul cheie al acesteia este de a identifica strategiile care vor crea un model specific de dezvoltare, care va alinia cel mai bine resursele și capacitățile la cerințele din comunitate. Cu alte cuvinte, aceasta este fundamentală pentru evaluarea potențialului intern și a limitelor, oportunităților și amenințărilor posibile din mediul extern.

Această analiză este esențială deoarece aduce o contribuție importantă asupra identificării măsurilor ulterioare în procesul de planificare în vederea atingerii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală.

Analiza SWOT grupează informațiile în două categorii principale:

- punctele tari și punctele slabe

Acest instrument reflectă o imagine de ansamblu astfel încât punctele tari să poată fi valorificate pe de o parte și pe de altă parte punctele slabe să poată fi diminuate sau chiar eliminate.

4.1 CADRU NATURAL	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Relief variat;• Climat temperat;• Zonă fără risc seismic;• Risc scăzut la inundații;• Apropierea față de Municipiul Orăștie, fapt ce favorizează dezvoltarea economică;• Cadru natural variat;• Arii naturale protejate "Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina";• Accesarea de fonduri de investiții numeroase pentru dezvoltarea teritoriului, datorită faptului că zona este cuprinsă în Grupul de Acțiune Locală "Sargeția GAL 1";• Posibilitatea accesării fondurilor structurale și de coeziune în perioada 2021 – 2027 în scopul protejării mediului și al cadrului natural;• Existența în interiorul intravilanului a unor terenuri propice pentru mărirea fondului de locuit sau clădiri sociale.	<ul style="list-style-type: none">• Slaba promovare a resurselor naturale și a avantajelor oferite investitorilor români și străini;• Fenomene meteorologice deosebite, datorate modificărilor climatice;• Devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei;• Degradarea albiilor pâraielor, alunecări de teren;• Despăduriri, utilizarea nejudicioasă a fondului forestier și a pășunilor;• Degradarea mediului natural datorită iresponsabilității populației și al gradului redus de colectare / valorificare al deșeurilor;
4.2 DEMOGRAFIE – RESURSE UMANE	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none">• Infraționalitate redusă;	<ul style="list-style-type: none">• Migrarea forței de muncă;

<ul style="list-style-type: none"> • Repartiție echilibrată între sexe (51% bărbați, și 49% femei); • Forță de muncă disponibilă, calificată; • Dezvoltarea infrastructurii rutiere și a utilităților tehnico-edilicitare pentru creșterea calității vieții; • Îmbunătățirea serviciilor publice pentru reducerea disparităților între mediul urban și rural; • Atragerea investitorilor și/sau promovarea antreprenoriatului rural • Diversificarea activităților economice rurale; • Facilitarea și favorizarea înființării și dezvoltării de societăți comerciale de către tineri; • Existența programelor de finanțare din fonduri structurale privind dezvoltarea capacității umane; 	<ul style="list-style-type: none"> • Scăderea natalității; • Valori negative ale sporului migrator; • Fenomen de depopulare accentuat; • Îmbătrânirea populației; • Spor natural negativ; • Reducerea numărului anual de căsătorii; • Reducerea numărului locurilor de muncă și creșterea somajului; • Recesiune economică; • Crize generate de epidemii sau pandemii • Pierderea tradițiilor și a valorilor; culturale; • Abandonul școlar în condițiile înrăutățirii nivelului de trai și a creșterii excluziunii sociale; • Creșterea raportului de dependență a vârstnicilor față de fondurile sociale; • Ponderea populației inactive este în creștere, generalizată la nivel național și regional (pensionări, dificultăți de angajare pentru tineri); • Declinul demografic preconizat pentru Regiunea Vest până în 2050 și eventualele consecințe negative la nivel local;
---	--

4.3 INFRASTRUCTURĂ

 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Acces facil în toate satele comunei Orăștioara de Sus datorate existenței drumurilor județene: DJ 705 Orăștie – Costești; DJ 705A Costești- Sarmisegetuza Regia și DJ 705J, Chitid – Ocolișu Mic – Ludești de Jos; • Apropierea de Municipiul Orăștie ce facilitează conectivitatea cu zona urbană inclusiv cu accesul direct la Autostrada A1 Orăștie – Sibiu, Orăștie - Nădlac; • Rețea de telefonie fixă și mobilă cu acoperire pe 90% din teritoriul comunei; • Existența a unor puncte de acces gratuit la internet prin proiectul WIFI4EU în 9 spații 	<ul style="list-style-type: none"> • Drumurile comunale, ulițele și străzile de la nivelul comunei nu sunt asfaltate; • Cursurile de apă din interiorul localităților nu sunt amenajate; • Sistemul de canalizare menajeră nu este funcțional; • Lipsa sistemului de distribuție a gazelor naturale la nivelul comunei; • Noul plan urbanistic nu este finalizat; • Lipsa pistelor de biciclete special amenajate;

<p>publice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Distanță relativ redusă față de Aeroport: 100 km până la Aeroportul Internațional Sibiu; • Drumuri de exploatație agricolă modernizate pe o lungime de 18 km; • Sistem de alimentare cu apă potabilă funcțional în localitățile Bucium, Orăștioara de Sus, Ludeștii de Jos și Costești; • Sistemul de canalizare menajeră în localitățile Bucium, Orăștioara de Sus, Ludești de Jos și Costești este finalizat în proporție de 95%; • Pentru satul Ocolișu Mic lucrările la sistemele de alimentare cu apă și canalizare menajeră sunt finalizate în proporție de 90%. • S-a înființat pe o perioadă de 25 de ani în colaborare cu Universitatea Babeș Bolyai din Cluj-Napoca o bază de cercetare arheologică la sediul Școlii primare din Grădiștea de Munte, închisă de către Inspectoratul Școlar; • Existența capelelor mortuare în satele Orăștioara de Sus, Ludești de Jos și Costești; • Sunt în desfășurare lucrările la construcția capelelor mortuare în satele Bucium și Ocolișu Mic; • A fost obținută finanțarea pentru instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate din comună neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice din zonele unde nu există electrificare; • Accesarea programelor guvernamentale (Compania Națională de Investiții) asfaltarea drumurilor din comună; • Existența Programului Operațional Regional, prin care se dezvoltă infrastructura, crescând astfel gradul de accesibilizare și atractivitatea teritoriului; • Existența Asociațiilor de Dezvoltare Intracomunitare; • Posibilitatea realizării de parteneriate public-private în vederea dezvoltării infrastructurii din comună; 	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor drumuri de categorie agricolă neodernizate; • Poduri și podețe a căror structură necesită reabilitare; • Lipsa trotuarelor la nivelul comunei; • Infrastructură verde insuficient dezvoltată; • Existența unor spații publice degradate și neutilizate; • Lipsă fibrei optice la nivelul comunei; • Sistemul de iluminat public nu este modernizat, iar în satele Costești și Grădiștea de Munte nu deservește toate gospodăriile; • Nu există capelă mortuară în localitatea Grădiștea de Munte; • Sistemul de supraveghere video nu este dimensionat pentru a asigura o monitorizare optimă a comunei; • Nu există o stație de comustibil în comună; • Nu există un bancomat în comună; • Sistemul de alimentare cu apă nu cuprinde toată comuna, iar în anumite zone presiunea din rețea este mult sub parametri optimi; • Zona turistică din localitatea Costești nu este amenajată. • Calamități naturale – pericol de inundații, care pot degrada infrastructura; • Schimbările climatice reprezintă o amenințare pentru cadrul natural temperaturile cresc, tiparele precipitațiilor se schimbă fapt ce contribuie la distrugerea infrastructurii; • Costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor poate împiedica accesarea fondurilor europene; • Surse financiare insuficiente pentru susținerea proiectelor de modernizare a infrastructurii; • Instabilitate legislativă și monetară; • Instabilitate politică; • Criza economică și financiară la nivel național și internațional;
4.4 ECONOMIE	

 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Așezare relativ bună a comunei în cadrul județului și a țării, cu conexiuni rutiere ; • Diversitate etnică, religioasă și culturală, suport pentru afaceri în turism; • Accesul populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații care conectează societatea rurală la progresele globale, facilitând o mai bună participare la dezvoltarea economică; • Atragerea unor noi investitori în comună; • Existența și posibilitatea accesării programelor de finanțare nerambursabilă din Fonduri Europene pentru dezvoltarea activității sau susținerea antreprenoriatului; • Programe guvernamentale în derulare de susținere a sectorului IMM; • Posibilitatea dezvoltării sectorului turistic datorită obiectivelor istorice și a frumuseții zonei; • Dezvoltarea lanțurilor de aprovizionare care să conecteze producătorii și consumatorii, inclusiv să asigure o legătură mai bună între mediul rural și urban; • Posibilitatea realizării de parteneriate public-private între agenții economici și Primărie; 	<ul style="list-style-type: none"> • Abandon școlar ridicat, conduce la efecte negative pe termen lung în economie; • Infrastructură fizică degradată; • Promovare insuficientă a teritoriului local pentru atragerea investitorilor; • Lipsa unor societăți de producție care să ofere locuri de muncă mai numeroase pentru localnici; • Măsuri insuficiente pentru susținerea antreprenoriatului local; • Lipsa promovării conceptului de economie circulară; • Migrarea populației, în special a celor calificați către mediul urban sau chiar în străinătate; • Sector de producție insuficient dezvoltat (80% servicii, 20% producție); • Politică nefavorabilă dezvoltării afacerilor (taxe și impozite numeroase); • Cadrul legislativ instabil; • Interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri în comună, datorită lipsei pieței de desfacere; • Lipsa măsurilor de reținere a populației tinere în mediul rural; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale; • Criza economică; • Migrația forței de muncă specializată și calificată spre mediul urban sau spre alte țări; • Creșterea ratei inflației și ratei șomajului conduce la scăderea puterii de cumpărare a produselor și serviciilor în rândul populației;
<h3 align="center">4.5 EDUCAȚIE ȘI ÎNVĂȚĂMÂNT</h3>	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE

<ul style="list-style-type: none"> • În Orăștioara de Sus se află Școala Gimnazială Hadrian Daicoviciu (clasele V – VIII); • Pentru elevii care locuiesc în satele comunei, școala dispune de un internat cu cantină și dotări moderne; • În cadrul comunei există încă 6 școli și 5 grădinițe distribuite astfel; Școala generală cu ciclu primar (clasele I-IV) se află în satele: Orăștioara de Sus, Bucium, Ludeștii de Jos și Ocolișu Mic; Grădinițe se află în satele: Orăștioara de Sus, Bucium, Costești și Ocolișu Mic; • Accesarea fondurilor europene nerambursabile pentru îmbunătățirea infrastructurii și a programelor școlare Accesarea fondurilor guvernamentale pentru îmbunătățirea infrastructurii școlare; • S-a reușit atragerea la Școala Gimnazială din Orăștioara de Sus a proiectului Educație la Înălțime prin care elevii au parte de lecții la distanță cu ajutorul dronelor din locuri de interes din toată țara pentru materiile istorie, geografie și biologie; • Existența programelor guvernamentale ce sprijină copiii din mediul rural cu rezultate deosebite la învățătură; • Dezvoltarea parteneriatelor public-private în procesul educațional și a formării profesionale; • Posibilitatea preluării și adaptării metodelor de bună practică din țările Uniunii Europene cu privire la activitățile didactice; • Posibilitatea participării elevilor și/sau a cadrelor didactice în schimburi de experiență internaționale; 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură de nivel mediu a Școlii gimnaziale; • Sală de sport improprie activității specifice – Școala Gimnazială Hadrian Daicoviciu Orăștioara de Sus; • Starea tehnică precară a școlilor din comună • Abandon școlar ridicat; • Navetismul cadrelor didactice; • Nu este implementat programul ce prevede o masă caldă în fiecare zi pentru elevi; • Lipsa unei grădinițe cu program prelungit; • Lipsa unei baze materiale moderne și adaptată noilor tendințe educaționale; • Lipsa a încă unui microbuz pentru transportul elevilor; • Scăderea populației școlare datorită declinului natalității; • Cadrul legislativ instabil; • Lipsa condițiilor atractive pentru cadrele didactice tinere; • Comasarea claselor școlare datorită scăderii numărului de elevi; • Riscuri generate de epidemii sau pandemii; • Creșterea analfabetismului funcțional;
---	--

4.6 MEDIU	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Cadrul natural variat; • Arii naturale protejate „Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina”; • Habitate de interes comunitar; • Campanii de promovare și informare privind colectarea selectivă; • Acțiunile „Let`s do it România” și alte concursuri prin care se colectează deșeuri, având ca scop promovarea protejării mediului; • Implicarea elevilor în acțiunile de colectare selectivă a gunoiului; • Grad bun de contractare al populației comunei cu operatorul de salubritate față de celelalte UAT-uri din județ, cca 80%; • Acțiuni periodice a administrației pentru menținerea unei stări de igienă corespunzătoare în comună; • Realizare unor campanii de colectare a deșeurilor DEEE și a deșeurilor voluminoase; • Implementarea legislației privind protecția mediului; • Posibilități de amenajare a platformelor de gunoi; • Implicarea comunității în acțiunile de colectare selectivă a gunoiului; • Intervențiile prevăzute prin Politica Agricolă Comună care pot avea un impact pozitiv asupra atenuării și adaptării schimbărilor climatice (energie durabile, economie circulară); • Accesarea fondurilor europene pentru agricultura ecologică și alte practici prietenoase cu mediul care să conducă la reducerea Gazeilor cu efect de seră; • Creșterea interesului consumatorilor față de produsele obținute în agricultura ecologică și prin intermediul altor practici agricole prietenoase cu mediul; 	<ul style="list-style-type: none"> • Grad redus de reciclare; • Creșterea costurilor aferente serviciului de salubritate datorită sancțiunilor impuse unității; • Ignoranța populației cu privire la colectarea selectivă, a depozitării deșeurilor în locuri special amenajate și în general a protecției mediului; • Producția/utilizarea foarte slabă a energiei regenerabile; • Numărul ridicat al fermelor de mici dimensiuni care gestionează inadecvat deșeurile rezultate din activitățile agricole; • Utilizarea redusă a sistemelor de avertizare sau protecție împotriva efectelor climatice adverse; • Lipsa promovării și cunoașterii conceptului de economie circulară; • Nu este implementat instrumentul „Plătește pentru cât arunci” în cadrul procesului de colectare a deșeurilor; • Lipsa unui sistem de supraveghere video pentru monitorizarea formării de depozite necontrolate de deșeuri; • Inexistența unor locații pentru depozitarea deșeurilor inerte și a deșeurilor biodegradabile la nivelul comunei; • Resurse financiare insuficiente pentru investiții în bunuri și servicii pentru mediu de ex: coșuri de gunoi stradale; • Datorită încălzirii globale devin mai frecvente și mai intense condițiile meteorologice extreme care conduc la riscuri de genul inundațiilor și a secetei; • Alunecările de teren; • Factorul antropic care poate contribui la distrugerea ariilor naturale protejate; • Diminuarea surselor de apă potabilă; • Scăderea suprafețelor cultivate conform practicilor agricole ecologice și creșterea impactului negativ asupra mediului ca rezultat al intensivizării agriculturii;

<ul style="list-style-type: none"> • Existența unor game variate de surse de energie regenerabilă la prețuri acceptabile ce pot fi utilizate; • Utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor; 	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea emisiilor de GES, ca urmare a creșterii numărului de animale din gospodăriilor individuale și a numărului redus de facilități și echipamente de gestionare a gunoii de grajd; • Presiuni antropice ridicate asupra resurselor de apă și sol pe suprafețele agricole și forestiere; • Abandonul activităților agricole, cu influențe negative în conservarea biodiversității;
4.7 AGRICULTURĂ	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Comună cu profil agrar; • Drumuri agricole de exploatare modernizate în lungime totală de aproximativ 18 km; • Potențial pomicol și zootehnic mare; • Este realizată cadastrarea terenurilor agricole în procent de aproximativ 10%; • Condiții propice dezvoltării sectoarelor zootehnic și de cultură, terenul agricol ocupând aproximativ 30% din teritoriul administrativ al comunei Orăștioara de Sus; • Dezvoltarea fermelor locale prin accesarea fondurilor europene; • Existența societăților cu activități productive; • Proiect aprobat prin AFIR în valoare de 100000 de euro în care comuna Orăștioara de Sus este partener ce prevede realizarea în curtea Centrului de Informare Turistică Costești a unui stand special de vânzare pentru producătorii din zonă, reușiți sub un brand local cu titlul „Din Munții dacilor„. Proiectul va include realizarea de reportaje video despre 	<ul style="list-style-type: none"> • Grad redus de asociere a proprietarilor agricoli; • Nu există rețele de achiziționare a produselor agricole și animalelor; • Slaba utilizare a soiurilor și raselor autohtone, adaptate la condițiilor locale • Utilizarea practicilor agricole convenționale; • O mare parte din terenurile agricole ale comunei nu sunt cadastrate; • Acces redus la sistemul de creditare pentru sectorul agricol, pentru inițiative de afaceri în mediul rural; • Interesul scăzut al tinerilor pentru practicarea agriculturii; • Structuri și sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe, consiliere, consultanță și inovare; • Acces redus la terenurile agricole cauzat de prețurile ridicate; • Dotări tehnice deficitare și insuficiente în silvicultură; • Partneriat-public privat slab dezvoltat; • Reticiența agricultorilor de a se organiza în structuri asociative cu rol economic; • Lipsa pieței de defacere pentru unele produse precum și prețuri de vânzare scăzute datorate lipsei de asociere;

<p>producătorii din zonă și organizarea unor evenimente gastronomice de promovare a produselor locale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diversitate biologică prin suprafețe agricole semnificative cu înaltă Valoare Naturală (HNV) ce contribuie la conservarea biodiversității; • Investiții privind dezvoltarea unei piețe agroalimentare locale; • Tendință de creștere a sectorului de produse ecologice; • Creșterea interesului consumatorilor pentru alimentele naturale și sănătoase; • Demersuri legislative pentru sprijinirea zonelor montane; • Înființarea de forme asociative cu rol economic și cooperarea între fermieri; • Creșterea valorii nete adăugate la nivelul fermelor zootehnice și mixte; • Existența fondurilor europene ce pot fi absorbite în vederea impulsivării afacerilor în agricultură ex. Programul Național de Dezvoltare Rurală / Planul Național Strategic; • Adaptarea cerințelor de formare, cercetare / consultanță în raport cu nevoile fermierilor; 	<ul style="list-style-type: none"> • Grad redus de cultivare a terenurilor agricole • Îmbătrânirea forței de muncă în agricultură și depopulare; • Prezența animalelor sălbatice – urși, cerbi, mistreți care distrug culturile; • Degradarea solurilor; • Cadrul legislativ instabil; • Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene; • Creșterea numărului de fenomene climatice extreme și a intensității acestora; • Răspândirea bolilor contagioase severe în rândul animalelor și păsărilor (ex. pesta porcină, gripa aviară etc); • Reticența fermierilor în utilizarea noilor tehnologii; • Adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane din perspectiva calității vieții;
---	--

4.8 SISTEMUL DE SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE

<ul style="list-style-type: none">• Un cabinet medical de familie funcțional• Spații dotate și modernizate pentru cabinetul de medicină de familie și anexele aferente;• Compartimentul de asistență socială, care are rolul de a informa, îndruma și consilia persoanele în probleme sociale;• Reducerea numărului subvențiilor acordate;• Elaborarea anuală a Planului de Dezvoltare a Serviciilor Sociale;• Rata zero de marginalizare;• Colaborări, parteneriate și acțiuni comune cu organizații din țară sau străinătate;• Accesarea fondurilor guvernamentale /europene în vederea modernizării dispensarului comunal;• Dezvoltarea antreprenoriatului social în vederea creării mai multor unități protejate în mediul rural pentru scăderea gradului de dependență al persoanelor defavorizate social;• Accesul la finanțare nerambursabilă externă prin derularea de proiecte în vederea dezvoltării/diversificării serviciilor sociale;• Dezvoltarea de parteneriate care să favorizeze dezvoltarea de servicii de calitate;• Promovarea voluntariatului;• Contractarea/externalizarea de servicii sociale;• Existența de programe de formare a personalului în colaborare cu specialiști din țară și străinătate;• Consultanță din partea unor specialiști/organisme internaționale;• Existența legislației pentru acordarea de finanțare, subvenționare, cofinanțare din partea administrației locale și centrale pentru serviciile sociale;	<ul style="list-style-type: none">• Lipsa serviciului de asistență socială în cadrul primăriei;• Lipsa unui punct farmaceutic ce deservește locuitorii comunei;• Lipsa unui cabinet medical stomatologic;• Lipsa cabinete medicale specializate moderne;• Număr redus al personalului medical;• Infrastructură socială slab dezvoltată - lipsa centrelor de zi / noapte pentru derularea activităților sociale sau medico-sociale;• Servicii specializate insuficient dezvoltate pentru acoperirea tuturor nevoilor sociale din comună (copii delincvenți, mame minore, gravide aflate în situații de risc, adulții/copii marginalizați social, victime ale violenței în familie, etc.);• Demotivarea resurselor umane din cauza sistemului de salarizare subfinantat;• Insuficientă cunoaștere a drepturilor și a serviciilor existente la nivelul comunității;• Slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate;• Creșterea numărului bolnavilor cronici;• Creșterea numărului de îmbolnăviri datorate factorilor de mediu;• Politici neadecvate nevoilor reale;• Creșterea nevoii sociale care poate conduce la supraîncărcarea personalului;• Restrângerea/incetarea activității ONG – urilor furnizoare de servicii sociale din lipsa resurselor financiare;
--	---

4.9 ADMINISTRAȚIE ȘI SERVICII PUBLICE	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Continuitate la nivelul conducerii primăriei; • Existența și aplicarea regulamentului de organizare și funcționare; • Adaptabilitatea personalului la legislația în continuă schimbare; • Experiență în gestionarea programelor cu finanțare externă; • Transparența decizională: toate hotărârile Consiliului Local Orăștioara de Sus sunt publicate și pot fi consultate pe site-ul instituției unde sunt publicate și alte anunțuri de interes public; • Simplificarea relației dintre administrație și cetățeni prin utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor; • Dezvoltarea sectorului tehnologiei, informațiilor și comunicațiilor; • Posibilitatea includerii în programarea viitoare a fondurilor structurale a unor măsuri dedicate dezvoltării capacității administrative a instituțiilor din administrația publică; • Implementarea sistemului de semnătură electronică în relația cu autoritățile și instituțiile publice; • Dezvoltarea unor instrumente de management al calității; • Încurajarea de parteneriate public-private și subcontractarea de servicii publice mediului privat; • Îmbunătățirea participării populației alături de reprezentanții structurilor din domeniul ordinii publice și siguranței cetățeanului, pentru realizarea scopului comun de siguranță; • Necesitatea creșterii capacității de reacție și intervenție a structurilor din cadrul Sistemului Situațiilor de Urgență; • Parteneriatul între instituțiile publice și societatea civilă pentru 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa indicatorilor și criteriilor de evaluare; • Fonduri insuficiente pentru formare profesională; • Concentrarea pe rezolvarea unor activități nerelevante mari consumatoare de timp; • Dezvoltarea redusă a sistemelor informatice, unele depășite moral; • Lipsa unui sistem de management al documentelor capabil să furnizeze informații complexe în timp real; • Utilizarea relativ scăzută a tehnologiilor avansate; • Lipsa unor sisteme și proceduri de monitorizare și evaluare, inclusiv participativă, a performanței furnizării serviciilor publice; • Lipsa standardelor de calitate orientate spre rezultatele serviciilor publice; • Utilizarea redusă a parteneriatelor public-privat în vederea eficientizării procesului de furnizare a serviciilor publice; • Legislație secundară privind funcția publică și funcționarii publici care nu mai corespunde cu realitatea; • Capacitate administrativă redusă de a genera venituri proprii și de a absorbi fonduri nerambursabile; • Cheltuieli reduse cu investițiile; • Climatul general de suspiciune față de alocarea de fonduri către autoritățile locale; • Influența și presiunile factorului politic; • Sistem de carieră bazat pe vechime în detrimentul performanțelor, cu consecințe în ceea ce privește demotivarea personalului; • Reglementare insuficientă în ceea ce privește oportunitatea reorganizărilor instituționale și eliberările din funcția publică; • Grad ridicat de subiectivism în evaluarea performanțelor profesionale

<p>dezvoltarea serviciilor publice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea de către UAT a unor studii în vederea identificării nevoilor și așteptărilor cetățenilor față de serviciile oferite de acestea; • Exercițarea de către societatea civilă a dreptului de a fi implicată activ în luarea deciziilor de către autoritățile publice locale; • Posibilitatea accesării altor surse de finanțare în afara celor bugetare în vederea derulării ritmice a planurilor logistice multianuale; • Existența unui cadru strategic la nivel european care include măsuri ce vizează depășirea obstacolelor și a fragmentării existente la nivelul Uniunii Europene – adaptarea cadrului juridic pentru reutilizarea datelor, mobilizarea instrumentelor financiare în sprijinul deschiderii datelor prin acțiuni precum crearea de portaluri europene de date; • Existența unor angajamente asumate la nivel politic național cu privire la reforma procesului politicilor publice la nivelul administrației publice; • Existența programelor și proiectelor privind reforma administrației; • Existența programelor de finanțare pentru digitalizarea serviciilor publice; 	<p>individuale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formalism în evaluarea gradului de atingere a obiectivelor individuale, însoțită, în multe situații, de stabilirea defectuoasă și nerealistă a acestora; • Lipsa unei reglementări cu privire la perioada minimă obligatorie anuală de perfecționare profesională; • Nivel scăzut de informatizare. Lipsa informatizării circuitului documentelor în cadrul primăriei; • Nefinalizarea operaționalizării serviciilor voluntare pentru situații de urgență, ca urmare a insuficienței resurselor financiare alocate în acest scop; • Dotare deficitară cu autospeciale de intervenție, precum și insuficiența resurselor financiare și logistice alocate pentru asigurarea disponibilității autospeciilor de intervenție; • Slaba pregătire a personalului în cunoașterea limbilor străine; Neimplicarea tuturor actorilor; • Servicii neadaptate la nevoile/ așteptările cetățenilor; • Instabilitate legislativă;
--	---

4.10 TURISMUL ȘI POTENȚIALUL TURISTIC	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • Ansamblul cetăților dacice – patrimoniu mondial UNESCO; • Acces facil datorită legăturilor de transport; • Zonă pitorească , încărcată de istorie și tradiții; 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastructură turistică slab dezvoltată; • Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului local; • Pregătire profesională redusă; • Accesul la servicii de sănătate scăzut; • Turism de tip tranzit;

<ul style="list-style-type: none"> • Posibilități de vânătoare; • Apropiere de stațiunea balneară Geoagiu-Băi cunoscută pentru valoarea curativă a izvoarelor minerale; • Apropierea de Mănăstirea Prislop, datorită acestui fapt se creează un traseu turistic ce include și Cetățile dacice din comuna noastră; • Existența unui camping, numeroase pensiuni și agropensiuni care constituie o ofertă bogată pentru turiștii ce vizitează comuna; • Obiective turistice ce fac parte din situl Natura 2000 - „Parcul Natural Grădiștea Muncelului Cioclovina” ; • Unități de cult cu o importanță valorică mare; • Asociații culturale: Valea Dacilor; • Rute accesibile pentru drumeții sau ciclism; • Trasee auto-moto; • Trei evenimente anuale tip festival: serbărilor „Istorie, Natură, Cultură”, Frăția Lupilor – festival istoric și „ȚURCANA – REGINA MUNȚILOR”. • Trei evenimente anuale competiționale: Maratonul Dacilor, Arsenal Hard Enduro Costești, Cupa Offroad Mania Costești; • Distanță redusă față de aeroporturi Accesarea programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților de turism; • Crearea unei aplicații digitale pentru promovarea obiectivelor turistice din comună; • Proiect aprobat prin AFIR în valoare de 100000 de euro în care comuna Orăștioara de Sus este partener ce prevede realizarea în curtea Centrului de Informare Turistică Costești a unui stand special de vânzare pentru producătorii din zonă, reuniți sub un brand local cu titlul „Din Munții dacilor„. Proiectul va include realizarea de reportaje video despre producătorii din zonă și organizarea unor evenimente gastronomice de promovare a produselor locale; 	<ul style="list-style-type: none"> • Percepția slabă a unei „dezvoltării durabile” a turismului și implicit a importanței protecției mediului și a patrimoniului cultural-istoric și arhitectural specific; • Fonduri alocate pentru promovarea turismului neacoperitoare, insuficiente și subdimensionate; • Menținerea unei comunicări constante cu operatorii de turism din comună; • Instabilitate legislativă; • Resurse financiare limitate pentru dezvoltarea infrastructurii turistice; • Lipsa întabulării terenurilor; • Distrugerea cadrului natural; • Intensificarea traficului ; • Nerespectarea principiilor „dezvoltării durabile”; • Constrângeri financiare; • Lipsă unei legături rutiere cu zona turistică a județului Alba – Munții Sebeșului – Transalpina;
--	--

- Fructificarea potențialului dat de tradițiile și cultura comunei prin evenimente de tip Șezători și nu numai, prezentate în spațiile media și online;
- Valorificarea potențialului gastronomic local deosebit prin crearea unor evenimente culinare gen "Povești cu Gust", în care chefi cu renume gătesc pentru turiști rețete locale folosind doar ingrediente de la producătorii locali;
- Fructificarea potențialului de activități recreative (sporturi extreme - tiroliană, echitație, drumeții, etc);
- Dezvoltarea serviciilor de divertisment și agrement;
- Realizarea de parteneriate externe și interne de colaborare în domeniul turismului;
- Măsuri pentru atragerea operatorilor economici de a activa în domeniul turismului;
- Acțiuni comune de promovare a turismului – cu comunele învecinate;
- Introducerea sistemului de management al calității și în turismul rural;
- Valorificarea frumuseții zonelor și a numeroaselor obiective turistice existente printr-un proiect de infrastructură amplu, și anume, o instalație de tip telescaun sau telecabină care să permită vizitarea comunei într-un timp scurt, confortabil, unic și automat o perspectivă mult mai frumoasă asupra locurilor din comuna noastră și/sau a comunelor învecinate;
- Climatul zonei și configurația geografică permit realizarea unei pârtii de schi/sanie, sau chiar un domeniu schiabil care ar asigura un flux turistic în comună pe tot parcursul anului;

4.11 CULTURĂ, SPORT ȘI ALTE ACTIVITĂȚI RECREAȚIONALE	
 PUNCTE TARI	 PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> • În comuna Orăștioara de Sus funcționează șase cămine culturale, din care cele din Ludeștii de Jos și Ocolișu Mic sunt recent modernizate prin PNDR; • Asociația culturală "Valea Dacilor" contribuie la conservarea și păstrarea obiceiurilor; • Desfășurarea unor evenimente sportive: Maratonul Dacilor, Arsenal Hard Enduro Costești, Cupa Offroad Mania Costești; • Obiceiul călușarilor se păstrează în toate satele comunei, tradițiile zonei fiind încă păstrate cu sfințenie de populație, iar promovarea acestor obiceiuri și tradiții se realizează atât în țară cât și în afara ei; • Realizarea unor evenimente culturale gen Seară de colinde, 100 de ani de la Marea Unire sau șezători tradiționale; • Premiera în fiecare an a cuplurilor care au împlinit 50 de ani de căsnicie, Nunta de Aur; • Existența a două terenuri de sport în localitățile Bucium și Orăștioara de Sus; • Posibilitatea accesării programelor de finanțare naționale, fonduri europene sau a fondurilor norvegiene care sprijină dezvoltarea activităților culturale și sportive; • Informatizarea bibliotecilor și a serviciilor oferite de acestea; • Conștientizarea interesului sectorului privat pentru implicarea în restaurarea și conservarea patrimoniului cultural; • Crearea de parteneriate cu instituții de învățământ din Uniunea Europeană în vederea schimbului de experiență; • Accesarea granturilor SEE și Norvegiene pentru dezvoltarea culturală; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unui așezământ cultural la nivel de comună cu sală de spectacole, bibliotecă și spații de tip atelier pentru păstrarea tradițiilor de artă populară; • Infrastructura sportivă nu este suficient dezvoltată și nu oferă diversitate; • Populația prezintă tot mai puțin interes pentru activitățile sportive și culturale; • Facilități culturale (cinematograf, muzeu etc) inexistente; • Biblioteca tradițională este din ce în ce mai puțin utilizată; • Suprafețele de spații verzi insuficiente; • Implicare slabă a mediului de afaceri în promovarea culturii; • Zone cu potențial de petrecere a timpului liber; • Facilități reduse special dedicate tineretului sau turiștilor; • Număr redus al manifestărilor cu scop caritabil; • Discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității, pierderea relevanței actului cultural pentru comunitate; • Fonduri limitate pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive;

5. DIRECȚIILE STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Strategia de Dezvoltare Locală cuprinde 10 direcții strategice, fiecare dintre acestea conținând un obiectiv strategic cu măsuri specifice de punere în aplicare.

5.1 DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII

Obiectivul strategic - Dezvoltarea serviciilor de bază și îmbunătățirea accesibilității concomitent cu creșterea siguranței de deplasare din comuna Orăștioara de Sus

Măsura 1.1. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații

Măsura 1.2. Modernizarea și extinderea structurii tehnico-edilitare

Măsura 1.3. Modernizarea și extinderea infrastructurii agricole

5.2 DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Obiectivul strategic - Dezvoltarea echilibrată a economiei locale

Măsura 2.1. Atragerea de noi investitori

Măsura 2.2. Crearea infrastructurii pentru dezvoltarea afacerilor

Măsura 2.3. Măsuri pentru suținerea și dezvoltarea activităților economice

Măsura 2.4. Creșterea competitivității prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică

Măsura 2.5. Valorificarea durabilă a resurselor naturale ale comunei în vederea creșterii atractivității și competitivității sectoarelor economice principale

5.3 DEZVOLTARE EDUCAȚIONALĂ

Obiectivul strategic – Reducerea abandonului școlar, îmbunătățirea accesului la sistemul educațional și sprijin pentru formare și învățarea pe tot parcursul vieții

Măsura 3.1. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și asigurarea unui proces de învățare modern adaptat cerințelor pieței

Măsura 3.2. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor și cadrelor didactice pentru fiecare nivel educațional

Măsura 3.3. Creșterea competențelor digitale ale elevilor prin dezvoltarea infrastructurii și dotărilor specifice

Măsura 3.4. Creșterea accesului la serviciile de educație și formare profesională pentru persoanele aparținând grupurilor vulnerabile

Măsura 3.5. Creșterea participării și îmbunătățirea ofertei pentru formarea profesională continuă (centre comunitare pentru învățare permanentă)

Măsura 3.6. Modernizarea și îmbunătățirea accesului la infrastructura sportivă educațională

5.4 PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR, CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE, STIMULAREA UTILIZĂRII SURSELOR ALTERNATIVE DE ENERGIE

Obiectivul strategic - Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul

Măsura 4.1. Investiții ce promovează infrastructura verde

Măsura 4.2. Investiții în asigurarea/îmbunătățirea unor sisteme de iluminat public performant și eficient energetic

Măsura 4.3. Modernizarea gestionării deșeurilor

Măsura 4.4. Creșterea suprafeței spațiilor verzi

Măsura 4.5. Reducerea emisiilor de carbon prin îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor

Măsura 4.6. Promovarea utilizării energiei din surse regenerabile

Măsura 4.7. Creșterea eficienței utilizării resurselor materiale și sprijinirea tranziției către economia circulară

Măsura 4.8. Atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, prevenirea riscurilor naturale

5.5 DEZVOLTAREA SECTORULUI AGRICOL ȘI SPRIJINIREA AGRICULTURII ȘI SILVICULTURII

Obiectivul strategic - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară

Măsura 5.1. Susținerea modernizării sectorului agricol

Măsura 5.2. Sprijin pentru dezvoltarea formelor asociative cu scop economic

Măsura 5.3. Înființarea/ dezvoltarea/ modernizarea și dotarea infrastructurii de valorificare a produselor locale

Măsura 5.4. Sprijin pentru desfacerea produselor locale

5.6 - DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, CREȘTEREA INCLUZIUNII SOCIALE

Obiectivul strategic - Dezvoltarea serviciilor sanitare și sociale

Măsura 6.1. Modernizarea și dezvoltarea serviciilor de sănătate

Măsura 6.2. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii sociale (centre de zi, centre rezidențiale, centre multifuncționale)

Măsura 6.3. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Măsura 6.4. Asigurarea condițiilor de locuire temporară pentru persoanele vulnerabile

Măsura 6.5. Susținerea formării profesionale a personalului din domeniul asistenței sociale

Măsura 6.6. Facilitarea integrării socio-economice a persoanelor vulnerabile și a comunităților marginalizate

Măsura 6.7. Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale integrate

Măsura 6.8. Creșterea accesului la servicii medicale de bază pentru persoanele vulnerabile și comunitățile marginalizate

Măsura 6.9. Diminuarea efectelor negative ale îmbătrânirii demografice (ex. programe de îngrijire la domiciliu, cabinete medicale mobile)

5. 7 DEZVOLTARE TURISTICĂ , CULTURALĂ ȘI SPORTIVĂ

Obiectivul strategic – Teritoriu local atractiv pentru turism, cultură și sport

Măsura 7.1. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și dezvoltarea infrastructurii culturale inovatoare

Măsura 7.2. Punerea în valoare a identității culturale locale prin acțiuni specifice de promovare, informare și cooperare

Măsura 7.3. Îmbunătățirea infrastructurii de turism

Măsura 7.4. Dezvoltarea de infrastructuri rurale, regenerare spații publice

Măsura 7.5. Dezvoltarea de infrastructurii de agrement

Măsura 7.6. Îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice (accesibilitate rutieră, transport public, piste pentru biciclete etc)

Măsura 7.7. Sprijinirea inițiativelor sportive

Măsura 7.8. Promovarea activităților sportive prin dezvoltarea/reabilitarea/dotarea infrastructurilor sportive

5.8 – ADAPTAREA LA NOILE TEHNOLOGII

Obiectivul strategic – Dezvoltare tehnologică și digitalizare

Măsura 8.1. Crearea unei strategii Smart Village

Măsura 8.2. Digitalizarea serviciilor publice la nivel local

Măsura 8.3. Creșterea capacității administrației publice locale de management

integrat al resurselor culturale și naturale ale comunei, inclusiv prin implementarea de soluții inovative

Măsura 8.4. Conținut electronic relevant pentru dezvoltarea turismului rural

Măsura 8.5. Promovarea competențelor digitale în afara sistemelor de învățământ oficiale, în rândul agricultorilor, al administratorilor silvici și al întreprinderilor rurale

5.9 – SERVICII PUBLICE ADAPTATE NEVOILOR CETĂȚENILOR

Obiectivul strategic – Creșterea capacității instituționale

Măsura 9.1. Dezvoltarea resurselor umane

Măsura 9.2. Dezvoltarea serviciilor de e-administrație

Măsura 9.3. Creșterea eficienței activității administrației publice locale

Măsura 9.4. Modernizarea administrației locale în vederea creșterii accesului populației la servicii publice

Măsura 9.5. Promovarea unui mod de lucru transparent, pozitiv și participativ al guvernării locale pentru îndeplinirea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală a comunei

Măsura 9.6. Dezvoltarea, modernizarea și diversificarea serviciilor publice pentru cetățeni

5.10 COOPERARE

Obiectivul strategic - Dezvoltarea cooperării și asocierii

Măsura 10.1. Încurajarea și promovarea parteneriatului public-privat

Măsura 10.2. Încurajarea schimburilor de experiență și bune practici

CAPITOLUL IV. Portofoliul de proiecte

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

Nr. crt	Obiectiv strategic Denumire investiție	Obiective	Potentiale surse de finanțare	Stadiu	Termen estimativ de implementare
DEZVOLTAREA SERVICIILOR DE BAZĂ ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESIBILITĂȚII CONCOMITENT CU CREȘTEREA SIGURANȚEI DE DEPLASARE DIN COMUNA ORĂȘTIOARA DE SUS					
1.	Extindere canalizare menajeră și racorduri în comuna Orăștioara de Sus, satele Bucium, Orăștioara de Sus, Ludești de Jos și Costești	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat	În curs de implementare	2021
2.	Alimentare cu apă și canalizare menajeră în localitatea Ocolîșu Mic	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat	În curs de implementare	2021
3.	Modernizare infrastructură rutieră în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea siguranței de deplasare a locuitorilor pe drumurile locale - îmbunătățirea condițiilor de accesibilitate; - dezvoltarea economico-socială a comunei. - facilitarea traficului rutier; - sprijinirea activităților economice prin facilitarea transportului de mărfuri; - facilitarea accesului la unitățile de învățământ, unitățile sanitare, de alimentație publică, etc; - îmbunătățirea condițiilor de viață a populației comunei - diminuarea factorilor de risc pentru populație; - atragerea de investitori 	Bugetul de Stat	Depus spre finanțare	2021 - 2027
4.	Înființare sistem de distribuție a gazelor naturale în satele comunei Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
5.	Modernizarea sistemului de alimentare cu apă în comuna Orăștioara de Sus prin montarea a 2 stații de pompare în localitățile Bucium și Ludeștii de Jos	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul	Idee de proiect	2021 - 2027
6.	Amenajarea cursurilor de apă din interiorul localităților comunei Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - combaterea inundațiilor în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

7.	Reabilitare și construire poduri, podețe și punți pietonale în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea siguranței de deplasare a locuitorilor - îmbunătățirea condițiilor de accesibilitate; - dezvoltarea economico-socială a comunei. 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
8.	Amenajare trotuare de-a lungul drumurilor aferente comunei Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea condițiilor de trai pentru populația rurală - crearea condițiilor adecvate locuitorilor și consumatorilor economici care vor beneficia de pe urma acestei infrastructuri edilitare - fluidizare trafic în zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
9.	Extinderea rețelei de iluminat public în localitățile Costești și Grădiștea de Munte	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri europene	Idee de proiect	2021 - 2027
10.	Introducerea fibrei optice în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea tuturor utilităților în comuna Orăștioara de Sus - creșterea nivelului de trai al locuitorilor comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea unei infrastructuri care să asigure sprijinirea activităților economice din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri europene/ Parteneriate	Idee de proiect	2021 - 2027
11.	Extinderea și modernizarea Sistemului de monitorizare video a comunei	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea gradului de siguranță a populației 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri europene	Idee de proiect	2021 - 2027
12.	Întocmirea Planului Urbanistic General	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea condițiilor adecvate desfășurării unor activități care să asigure cerințele cetățenilor și buna funcționare a administrației publice conform standardelor europene - Stabilirea direcțiilor, priorităților și reglementărilor de amenajare a teritoriului și dezvoltare urbanistică a localității 	Bugetul local / Bugetul de Stat	În curs de implementare	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 2 - DEZVOLTAREA ECHILIBRATĂ A ECONOMIEI LOCALE					

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

13.	Promovarea comunei în mediul de afaceri pentru atragerea investitorilor	- îmbunătățirea nivelului de trai din comuna Orăștioara de Sus - facilitarea accesului la utilități pentru operatorii economici	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
14.	Promovarea programelor guvernamentale și/sau europene pentru stimularea înființării sau modernizării întreprinderilor	- Dezvoltarea economiei locale	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
15.	Susținerea culturii antreprenoriale în rândul populației	- Diversificarea activităților economice în comuna Orăștioara de Sus - Promovarea antreprenoriatului prin înființare, dezvoltare și operaționalizare incubatoare și acceleratoare de afaceri	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
16.	Competitivitate prin inovare, digitalizare și dezvoltare economică	- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, și al companiilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 3 - REDUCEREA ABANDONULUI ȘCOLAR, ÎMBUNĂTĂȚIREA ACCESULUI LA SISTEMUL EDUCAȚIONAL ȘI SPRIJIN PENTRU FORMARE ȘI ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCURSUL VIETII					
17.	Construire Grădiniță cu împrejmuire și racorduri la utilități în localitatea Orăștioara de Sus	- îmbunătățirea accesului la infrastructura educațională - asigurarea unui sistem educațional calitativ pentru reducerea discrepanțelor între mediul rural și mediul urban	Bugetul local/Fonduri Europene	Proiect declarat eligibil	2021 - 2027
18.	Modernizarea și reabilitarea Școlii Gimnaziale „Hadrian Daicoviciu” din Orăștioara de Sus	- reducerea abandonului școlar - îmbunătățirea procesului educațional prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii din localitatea Orăștioara de Sus	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
19.	Modernizare și reabilitare Internat Școlar din Orăștioara de Sus	-reducerea abandonului școlar -îmbunătățirea procesului educațional prin reabilitarea și modernizarea infrastructurii din localitatea Orăștioara de Sus	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

20.	Asigurarea unei mese calde pe zi în școlile și grădinițele din comună	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor optime desfășurării activităților didactice de predare-învățare - asigurarea accesului ecgital și nediscriminatoriu la o educație de calitate pentru toți copiii comunei; - dezvoltarea unui învățământ calitativ; - crearea de noi locuri de muncă; - asigurarea calității vieții. - îmbunătățirea condițiilor de învățământ rural; - reducerea abandonului școlar; - educarea și dezvoltarea socială a elevilor 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
21.	Înființarea/dezvoltarea infrastructurii pentru educația non - formală	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui proces educational optim dezvoltării armonioase a personalității copiilor 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
22.	Achiziționarea unui microbuz școlar	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea accesului la infrastructura școlară și preșcolară și reducerea abandonului școlar - Securizarea deplasării elevilor spre și dinspre unitățile de învățământ; - Scurtarea timpului necesar spre și dinspre unitățile de învățământ; - Prevenirea infracțiunilor săvârșite asupra elevilor care fac deplasarea spre și dinspre școală; - Reducerea cheltuielilor părinților cu școlarizarea copiilor; 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
23.	Înființarea unui centru comunitar pentru învățare permanentă	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea accesului la educație pentru adulții dezavantajați - reducerea abandonului școlar 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 4 - DEZVOLTAREA UNEI COMUNITĂȚI PRIETENOASE CU MEDIUL					
24.	Creșterea eficienței energetice a clădirii Școlii Gimnaziale "Hadrian Daicoviciu" din Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea eficienței energetice în clădirile rezidențiale, clădirile publice și sistemele de iluminat public, îndeosebi a celor care înregistrează consumuri energetice mari. 	Bugetul local / Bugetul de Stat	Idee de proiect	2021 - 2027
25.	Dezvoltarea transportului nemotorizat, prin crearea de piste de biciclete	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea atractabilității zonei montane prin promovarea cicloturismului; - promovarea transportului nemotorizat 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

26.	Efficientizarea și modernizarea iluminatului public, comuna Orăștioara de Sus	- Reducerea consumului de energie și a cheltuielilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public stradal	Bugetul local / AFM	Depus spre finanțare	2021 - 2027
27.	Proiect privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice – zona Valea Rea – Grădiștea de Munte, cât și alte locații din comună unde nu există electrificare.	- utilizarea surselor de energie regenerabile - creșterea accesului la electricitate pentru gospodăriile care nu sunt conectate la rețeaua generală de energie electrică	Bugetul local / AFM	În curs de implementare	2021 - 2027
28.	Intervenții asupra spațiilor degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul rural al construcțiilor și terenurilor neutilizate	- revitalizarea mediului rural - reducerea gradului de poluare - regenerarea terenurilor dezafectate	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
29.	Infrastructură de alimentare verde – stații de încărcare pentru vehiculele electrice	- Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
30.	Proiect pentru producerea de energie electrică sau termică din resurse de bio-masă (gunoi de grajd, deșeuri provenite din alimente, nămol, deșeuri de la tăiere, culturi energetice, deșeuri de lemn etc.);	- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră scăzând impactul asupra mediului	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
31.	Proiect care vizează crearea de instalații industriale private pentru producerea energiei din deșeuri;	- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră scăzând impactul asupra mediului - reducerea costurilor cu energia electrică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
32.	Proiect care vizează producerea energiei din surse solare - parc fotovoltaic	- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră scăzând impactul asupra mediului - reducerea costurilor cu energia electrică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
33.	Proiect care vizează producerea energiei din surse eoliene - turbine eoliene	- reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră scăzând impactul asupra mediului - reducerea costurilor cu energia electrică	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
34.	Îmbunătățirea sistemului de colectare al deșeurilor, înființare platforme pentru colectarea deșeurilor	- Reducerea poluării - Creșterea calității vieții	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

35.	Achiziția unei autospeciale pentru salubritate și deszăpezire	<ul style="list-style-type: none"> - obținerea unei stări de igienă ridicată a comunei - eficientizarea procesului de deszăpezire 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
36.	Promovarea și dezvoltarea economiei circulare	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea unui model de producție și consum care implică partajarea, reutilizarea, repararea, renovarea și reciclarea materialelor și produselor existente cât mai mult posibil. - extinderea ciclului de viață al produselor 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 5 - PROMOVAREA UNUI SECTOR AGRICOL INTELIGENT, REZILIENT ȘI DIVERSIFICAT CARE SĂ ASIGURE SECURITATEA ALIMENTARĂ					
37.	Proiect de lansare și promovare a unui brand local pentru crearea de lanțuri scurte de aprovizionare pentru producătorii din Munții Dacilor>>, finanțat prin PNDR, submăsura 16.4, în scopul încurajării, inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al producătorilor locali, al grupurilor de producători din zonele comunei Orăștioara de Sus;	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea gradului de consum al produselor locale - creșterea pieței de desfacere prin sprijinul operatorilor economici - stimularea economiei locale 	Fonduri Europene	In curs de implementare	2021 - 2027
38.	Înființarea/dezvoltarea/modernizarea și dotarea infrastructurii de valorificare a produselor locale	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea gradului de consum al produselor locale - stimularea economiei locale 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
39.	Încurajarea înființării și funcționării administrative a grupurilor de producători și a altor forme asociative cu scop economic	<ul style="list-style-type: none"> - adaptarea producției și a produselor producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la cerințele pieței; - introducerea în comun a produselor pe piață, - stabilirea unor norme comune privind informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltării și disponibilității; - realizarea unor activități care pot fi desfășurate de către grupurile de producători și a altor forme asociative cu scop economic 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

40.	Dezvoltarea pomiculturii și valorificarea potențialului dat de cantitatea și calitatea ridicată a plantelor medicinale, fructelor de pădure și a ciupercilor din comuna noastră	- creșterea gradului de consum al produselor locale - valorificarea potențialul zonei	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 6 - DEZVOLTAREA SERVICIILOR SANITARE ȘI SOCIALE					
41.	Modernizarea, reabilitarea și dotarea dispensarului uman din Orăștioara de Sus	- creșterea gradului de acces la servicii medicale moderne și performante	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
42.	Finanțarea Parohiei Ortodoxe Române Orăștioara de Sus în vederea construirii unei Capele mortuare în satul Bucium	- respectarea de către locuitorii comunei a normelor europene ce interzic păstrarea decedatului în locuință pe perioada celor trei zile de la deces la înmormântare; - respectarea normelor de igienă, ecologice și de sănătate publică; - îmbunătățirea relației dintre biserică și comunitate.	Bugetul local	In curs de implementare	2021
43.	Construire Capelă mortuară în satul Grădiștea de Munte	- respectarea de către locuitorii comunei a normelor europene ce interzic păstrarea decedatului în locuință pe perioada celor trei zile de la deces la înmormântare; - respectarea normelor de igienă, ecologice și de sănătate publică; - îmbunătățirea relației dintre biserică și comunitate.	Bugetul local	Idee de proiect	2021 - 2027
44.	Modernizarea stațiilor auto din localitățile comunei Orăștioara de Sus	- respectarea de către locuitorii comunei a normelor europene ce interzic păstrarea decedatului în locuință pe perioada celor trei zile de la deces la înmormântare; - respectarea normelor de igienă, ecologice și de sănătate publică; - îmbunătățirea relației dintre biserică și comunitate.	Bugetul local	Idee de proiect	2021 - 2027
45.	Amenajare grup sanitar în localitatea Costești – zona turistică	- respectarea normelor de igienă, ecologice și de sănătate publică - asigurarea condițiilor de bază pentru turiștii care vizitează comuna	Bugetul local	Idee de proiect	2021 - 2027
46.	Achiziționarea de mobilier stradal (băncuțe, coșuri de gunoi, ghivece cu flori)	- asigurarea unui microclimat și a unui cadru natural ambiant în acord cu manifestarea dorințelor cetățenilor pentru a-și petrece timpul liber și pentru a reda un aspect plăcut localității.	Bugetul local	In curs de implementare	2021- 2027

47.	Acordarea de loturi de terenuri pentru construcția locuințelor către tinerii conform Legii 15/2003	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor adecvate pentru tineri - diminuarea procesului miigratoriu; - reducerea fenomenului de depopulare a satului românesc. 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
48.	Sprijinirea și dezvoltarea întreprinderilor sociale	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea serviciilor sociale 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
49.	Înființarea/construirea/modernizarea și/sau dotarea unui centru multifuncțional de tip social	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea accesului la infrastructura socială - îmbunătățirea serviciilor sociale 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
50.	Construirea și dotarea unui Centru pentru gestionarea situațiilor de urgență și cazarea temporară a sinistraților	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea cadrului necesar pentru o mai bună gestionarea a situațiilor de urgență - asigurarea spațiilor necesare pentru cazarea temporară a persoanelor afectate de calamități 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
51.	Înființarea unei stații de combustibili în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor optime desfășurării activităților economice; - asigurarea calității vieții. - îmbunătățirea condițiilor de viață; - creșterea gradului de confort și siguranță pentru locuitorii comunei. 	Parteneriat public-privat	Idee de proiect	2021-2027
52.	Deschiderea unei farmacie în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea nivelului de viață al populației 	Parteneriat public-privat	Idee de proiect	2021-2027
53.	Instalarea unui ATM – bancomat în comună	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea nivelului de siguranță al populației - crearea condițiilor optime desfășurării activităților economice; - creșterea calității vieții 	Parteneriat public-privat	Idee de proiect	2021-2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 7 - TERITORIUL LOCAL ATRACTIV PENTRU TURISM, CULTURĂ ȘI SPORT					
54.	Amenajarea în zona turistică Costești a unui complex care va pune în valoare istoria, obiceiurile, tradițiile, specificul comunei, care cuprinde: scena pentru evenimente cu vestiar și grup sanitar, zonă pentru comerț - alimentație publică, zonă pentru comerț – artizanat, zonă cu tematică istorică -statui, zonă de recreere, zonă de joacă pentru copii, zonă pentru picnic, grup sanitar.	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea obiceiurilor și tradițiilor locale - promovarea producătorilor și a produselor locale - dezvoltarea turismului - creșterea calității vieții 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

55.	Modernizarea și dotarea căminului cultural din satul Bucium, comuna Orăștioara de Sus, județul Hunedoara	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor adecvate desfășurării activităților cultural-social-festive - asigurarea cadrului necesar pentru păstrarea tradițiilor - punerea în valoare a patrimoniului etno-folcloric 	Bugetul local / Fonduri Europene	În curs de implementare	2021-2023
56.	Amenajare de locuri de joacă în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea calității mediului - mărirea suprafeței de spațiu verde amenajat pe cap de locuitor - reabilitarea impactului vizual al zonelor rurale - creșterea incluziunii sociale, prin crearea de oportunități pentru ca elevii de toate vârstele să interacționeze atât prin contact social informa - crearea de zone de joacă și recreere pentru copii 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027
57.	Construire Sală de sport multifuncțională în localitatea Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - crearea condițiilor adecvate desfășurării activităților sportive; - asigurarea necesarului pentru desfășurarea optimă a actităților sportive ale elevilor; - îmbunătățirea condițiilor de viață; - creșterea nivelului de sănătate al populației; - reducerea fenomenului migratoriu; 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027
58.	Organizare evenimente/festivaluri culturale,social,istorice,agricole să sportive	<ul style="list-style-type: none"> - promovarea obiceiurilor și tradițiilor locale - promovarea producătorilor și a produselor locale - dezvoltarea turismului - creșterea calității vieții 	Bugetul local/ Parteneriate	Se organizează anual	2021-2027
59.	Realizarea unor panouri indicatoare în vederea accesibilizării obiectivelor turistice locale	-accesibilizare obiectivelor turistice din comuna Orăștioara de Sus	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027
60.	Amenajare / reabilitare obiective turistice și marcare de trasee turistice tematice,	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea atractivității comunei Orăștioara de Sus - dezvoltarea și diversificarea produselor turistice - susținerea economiei locale - punerea în valoare a obiectivelor turistice din comuna Orăștioara de Sus și a patrimoniului natural 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

61.	Amenajare piste pentru ciclism	<ul style="list-style-type: none"> - punerea în valoare a obiectivelor turistice din comuna Orăștioara de Sus și a patrimoniului natural - îmbunătățirea condițiilor de viață; - creșterea nivelului de sănătate al populației; - creerea unui obiectiv de interes din punct de vedere turistic 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027
62.	Promovarea turistică a comunei Orăștioara de Sus prin crearea unei aplicații digitale	<ul style="list-style-type: none"> - punerea în valoare a obiectivelor turistice din comuna Orăștioara de Sus și a patrimoniului natural - creșterea numărului de turiști care tranzitează comuna 	Bugetul local	Idee de proiect	2021
63.	Construirea unor terenuri sintetice multisport cu nocturnă în localitățile Costești, Ludești de Jos, Ocolîșu Mic și Grădiștea de Munte	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea infrastructurii sportive - diversificarea activităților sportive din comună - crearea unui punct de atracție modern pentru locuitorii comunei 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
64.	Amenajarea unei zone de recreere și agrement în localitatea Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea calității vieții - îmbunătățirea aspectului zonei rurale din centrul localității - Îmbunătățirea gradului de atracție a teritoriului rural - Oferirea unor servicii de calitate cetățenilor - Reducerea discrepanțelor între mediul rural și cel urban 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
65.	Promovarea valorilor etno - folclorice în comunitatea locală prin achiziționarea de dotări specifice	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea calității vieții - conservarea și promovarea tradițiilor locale 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
66.	Dezvoltarea activităților culturale și artistice din comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea serviciilor culturale - diversificarea activităților recreative și culturale pentru populația rurală - reducerea discrepanțelor rural-urban 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
67.	Sprijinirea întreprinzătorilor privați în deschiderea de afaceri în domeniul turistic	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea economică a comunității locale - creșterea calității vieții - dezvoltarea turistică a Comunei Orăștioara de Sus 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

68.	Construcția unei instalații de tip telescaun sau telecabină care să permită vizitarea comunei într-un timp scurt, confortabil, unic și automat o perspectivă mult mai frumoasă asupra locurilor din comuna noastră și/sau a comunelor învecinate;	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea economică a comunității locale - creșterea calității vieții - dezvoltarea turistică a Comunei Orăștioara de Sus - permite vizitarea comunei într-un timp scurt, confortabil, unic și automat o perspectivă mult mai frumoasă asupra locurilor din zonă 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
69.	Amenajarea unei pârtii de schi/sanie în comuna Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea economică a comunității locale - creșterea calității vieții - dezvoltarea turistică a Comunei Orăștioara de Sus - asigurarea unui flux turistic în comună pe tot parcursul anului 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 8 – DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ ȘI DIGITALIZARE					
70.	Creearea unei strategii Smart Village	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea potențialului local, uman, de mediu și economic - revitalizarea și îmbunătățirea serviciilor publice de bază - îmbunătățirea condițiilor de viață - dezvoltarea competențelor digitale și sprijinirea educației la distanță 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
71.	Dezvoltarea serviciilor de e-administrație	<ul style="list-style-type: none"> - susținerea digitalizării în beneficiul cetățenilor 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
72.	Dezvoltarea de aplicații digitale pentru promovarea turistică a comunei Orăștioara de Sus	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea turistică a Comunei Orăștioara de Sus - creșterea gradului de promovare al obiectivelor turistice locale 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
73.	Digitalizare locală	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea gradului de utilizare al tehnologiei informațiilor și comunicațiilor - susținerea conectivității 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 9 – CREȘTEREA CAPACITĂȚII INSTITUTIONALE					
74.	Dezvoltarea resurselor umane din cadrul aparatului de specialitate al Unității administrativ teritoriale	<ul style="list-style-type: none"> - creșterea performanței la locul de muncă - creșterea gradului de mulțumire al cetățenilor privind interacțiunea cu funcționarii publici 	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

75.	Modernizare, reabilitare sediu administrativ Primăria Orăștioara de Sus	- îmbunătățirea accesului la serviciile publice de bază pentru populația rurală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021-2027
76.	Dezvoltarea, modernizarea și diversificarea serviciilor publice	- îmbunătățirea accesului la serviciile publice de bază pentru populația rurală	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
77.	Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru administrarea domeniului public	- îmbunătățirea accesului la serviciile publice de bază pentru populația rurală - respectiv achiziționarea de utilaje și echipamente pentru administrarea domeniului public.	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
78.	Lucrări de cadastru și Carte funciară în comuna Orăștioara de Sus	- extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
OBIECTIVUL STRATEGIC NR. 10 - DEZVOLTAREA COOPERĂRII ȘI ASOCIERII					
79.	Inițierea unui parteneriat între ONG și Autoritatea Publică Locală pentru rezolvarea problemelor sanitare și sociale	- creșterea gradului de cooperare - consolidarea relațiilor public-private prin parteneriate și susținerea activității ONG-urilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
80.	Schimburi culturale și acțiuni de colaborare cu alte localități	- Creșterea gradului de cooperare - Îmbunătățirea procesului administrativ local	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027
81.	Centru comunitar/de resurse/multifuncțional	- Susținerea cooperării și asocierea - Consolidarea relațiilor public-private prin parteneriate și susținerea activității ONG-urilor	Bugetul local / Bugetul de Stat/ Fonduri Europene	Idee de proiect	2021 - 2027

CAPITOLUL V. Potențiale surse de finanțare

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură activități cu caracter social etc).

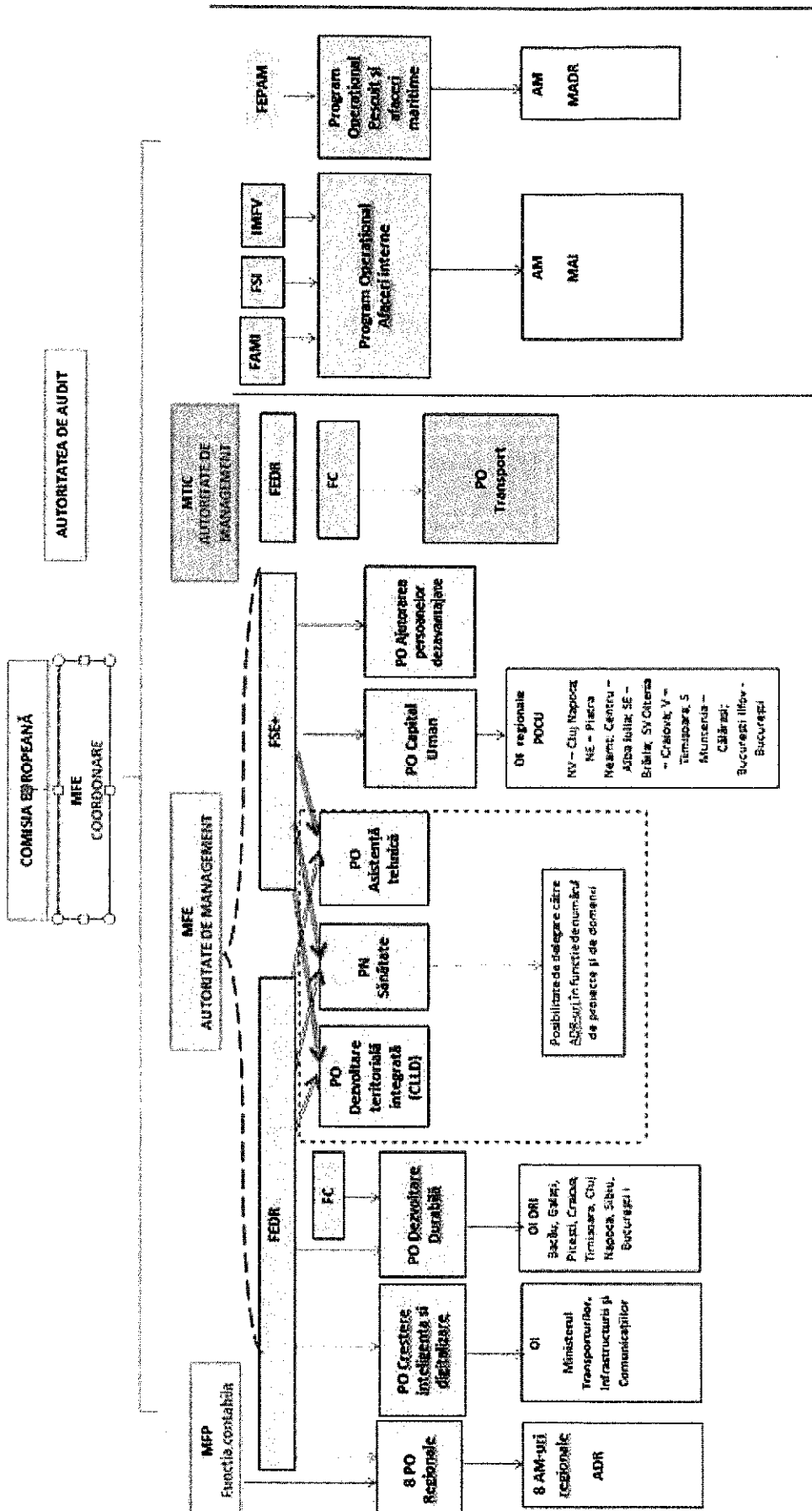
Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii, pentru perioada 2021 – 2027, identificăm următoarele tipuri de finanțări:

- a) **Fonduri Structurale si de Coeziune** care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;
- b) **Fonduri de la bugetele naționale**
- c) **Alte finanțări nerambursabile** care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană):
 - Guvernul României
 - guvernele sau ambasadele unor state straine;
 - instituții financiare internaționale (de ex.: BERD, Banca Mondială etc.);
 - fundații sau alte organizații naționale sau internaționale
 - companii
 - banci active în România

1. Fonduri structurale și de coeziune

Structura instituțională de gestionare a fondurilor europene 2021-2027

1.1 Politica de coeziune

Politica de coeziune finanțează investiții care să contribuie la îndeplinirea celor 5 obiective principale stabilite pentru perioada 2021 – 2027, astfel:

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.
2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.
3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale.
4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.
5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și al economiei circulare.

POLITICA DE COEZIUNE, elemente de noutate pentru perioada 2021 – 2027

Plecând de la propunerea Comisiei din 2 mai 2018 privind următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, anexa D a Raportului de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, prezintă punctele de vedere preliminare ale serviciilor Comisiei cu privire la domeniile de investiții prioritare și la condițiile-cadru pentru aplicarea eficace a politicii de coeziune în perioada 2021- 2027. Aceste domenii de investiții prioritare au fost stabilite în contextul mai amplu al blocajelor în materie de investiții, al nevoilor de investiții și al disparităților regionale analizate în raport. Această anexă constituie baza unui dialog între România și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune și Fondul social european Plus)

Implementarea POR, în viitoarea perioadă de programare, se va face descentralizat, prin 8 programe regionale, gestionate la nivelul agențiilor de dezvoltare regională.

Coordonarea unitară a managementului acestui proces va fi asigurată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației nu va mai avea autoritatea de management pentru POR, din anul 2021. În schimb, ar urma să fie 8 autorități de management la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare. Practic, actualele Agenții de Dezvoltare Regională (ADR),

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

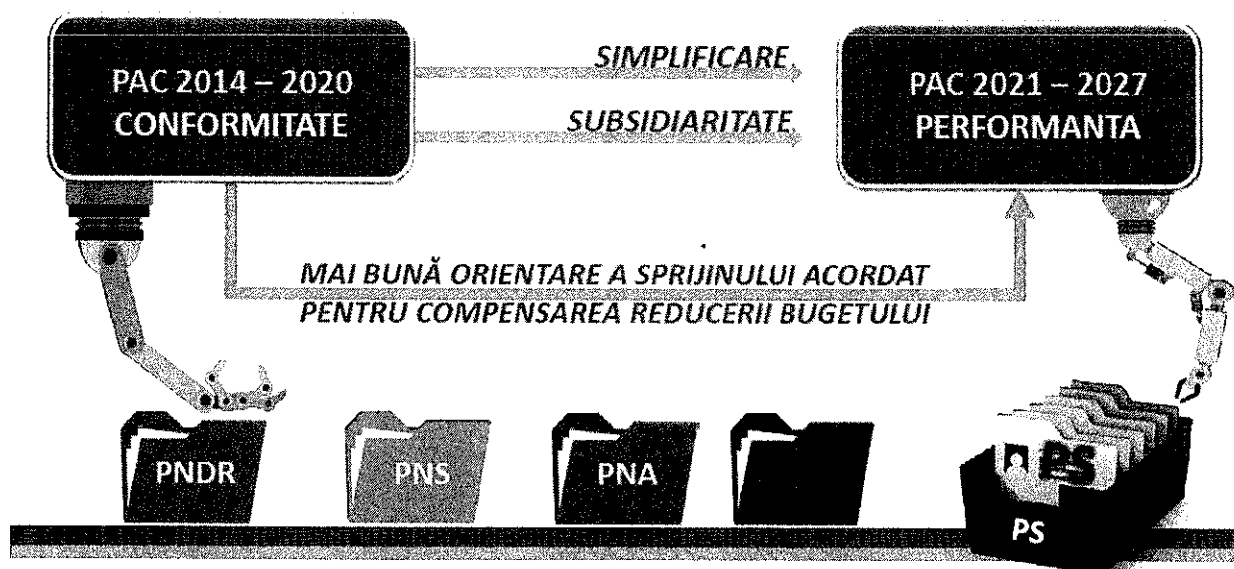
care în prezent au doar rol de organism intermediar, cu numai câteva atribuții delegate de Ministerul Lucrărilor Publice, ar urma să devină autorități de management ele însele.

Aceste 8 noi autorități de management ale viitoarelor Programe Operaționale Regionale mai mici vor întocmi ghidurile solicitantului pentru diversele linii de finanțare pe care le vor deschide și vor decide prioritățile de investiții care vor fi bugetate.

1.2 Politica agricolă comună

În noul exercițiu financiar din perioada 2021-2027, Planul Național de Dezvoltare Rurală ar urma să fie abandonat din punct de vedere conceptual, ca urmare a apariției unui nou concept al Politicii Agricole Comune (PAC), și anume **Planul Strategic Național**.

PLANUL STRATEGIC PAC 2021-2027 - PRINCIPII

Planul Strategic Național pentru perioada 2021 – 2027 cuprinde nouă obiective clare cu accent pe măsuri care să combată schimbările climatice, să protejeze mediul și biodiversitate, să creeze zone rurale mai dinamice.

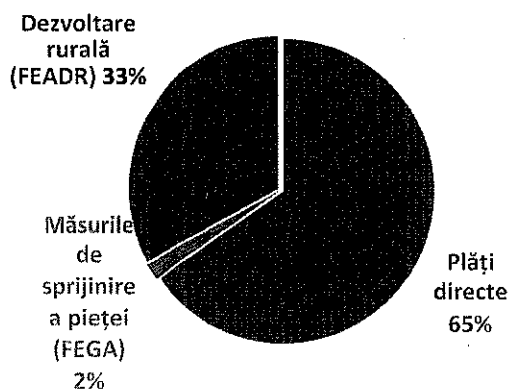
Cele nouă obiective ale viitoarei Politici Agricole Comune pentru perioada 2021 – 2027 vizează:

1. Reechilibrarea lanțului alimentar
2. Combaterea schimbărilor climatice
3. Managementul durabil al resurselor
4. Conservarea peisajelor și a biodiversității
5. Sprijinirea reînnoirii generaționale
6. Dezvoltarea zonelor rurale
7. Siguranța alimentară și bunăstarea animalelor

8. Venituri echitabile pentru fermieri
9. Creșterea competitivității

Bugetul politicii agricole comune:

Pentru exercițiul financiar 2021 – 2027, pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde Euro din care 13,3 miliarde este destinată plăților directe, respectiv 65% din buget, 363 mil. Euro alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA) reprezentând 2% din buget, iar **6,7 miliarde de Euro vor fi alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR), adică 33% din bugetul alocat. În cele 33 de procente alocate Fondului European de Dezvoltare Rurală - FEADR**

sunt cuprinse atât investiții ale mediului privat cât și investițiile Unităților administrativ teritoriale locale, respectiv investiții publice.

De menționat este și faptul că din bugetul alocat FEADR, doar 5% va fi destinat măsurilor LEADER!

Atenția sporită către obiectivul 2 "Combaterea schimbărilor de mediu și climă" este confirmată încă odată de alocarea financiară propusă, respectiv, din bugetul aprobat pentru FEADR, 35% este adresat intervențiilor lor adresate obiectivelor specifice de mediu și climă.

Propunerea financiară a Cadrului Financiar Multianual de alocare pentru România, pentru perioada 2021 - 2027 este de 30,60 miliarde euro, în creștere cu 8% față de perioada 2014 - 2020, conform propunerii Comisiei Europene, distribuită la nivel de fond astfel:

- ✓ 57% către Fondul de Dezvoltare Regională (FEDR)
- ✓ 27% către Fondul Social European
- ✓ 15% către Fondul de Coeziune
- ✓ 1% către Cooperarea teritorială europeană (ETC)

În cadrul politicii de coeziune Ministerul Fondurilor Europene propune pentru perioada 2021 – 2027, nouă tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)

4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)
5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)
6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)
7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)
8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

În ceea ce privește responsabilitatea gestionării acestor programe, **Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor fi Autorități de Management pentru cele opt Programe Operaționale Regionale**, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor va fi Autoritate de Management pentru Programul Operațional Transport, iar Ministerul Fondurilor Europene va fi Autoritate de Management pentru celelalte șapte Programe Operaționale menționate mai sus.

Pentru cele 9 programe din cadrul politicii de coeziune, în perioada 2021 – 2027 vor fi finanțate următoarele axe prioritare:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă:

Axa Prioritară 1. Tranzitie energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare

Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate

Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

2. Programul Operațional Transport (POT)

Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier

Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială

Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată

Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

Axa prioritară 6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată

Axa prioritară 7: dezvoltarea unui sistem de transport multimodal

Axa prioritară 8: creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor

Axa prioritară 9: creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport

Axa prioritară 10: asistență tehnică

3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)

Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare

Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI

Axa prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare

Axa prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii Broadband

Axa prioritară 5. Instrumente financiare

Axa prioritară 6. Creșterea capacității administrative

4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)

Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitale regionale

Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu

Axa prioritară 3. Servicii de recuperare, paliativă și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității

Axa prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii

A. Investiții prioritare în infrastructură

B. Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice

C. Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei

Axa prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical

Axa prioritară 6. Informatizarea sistemului medical

Axa prioritară 7 . Măsurile FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

5. Programul Operațional Capital Uman (POCU)

Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii

Axa Prioritară 2. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională

Axa prioritară 3. Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională

Axa prioritară 4. Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic

Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți

Axa prioritară 7. Antreprenoriat și economie socială

Axa prioritară 8. Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii

Axa prioritară 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)

6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

Axa Prioritară 1. Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunitatii (intervenții adresate grupurilor de acțiune locală) – OP 4

Axa Prioritară 2. Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității – OP 5

Axa prioritară 3. Comunități marginalizate

Axa prioritară 4. Reducerea disparităților între copiii în risc de săracie și/sau excluziune socială și ceilalți copii

Axa prioritară 5. Servicii pentru persoane vârstnice

Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități

Axa prioritară 7. Sprijin pentru grupuri vulnerabile

Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)

8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Axa Prioritară 2. O regiune cu orașe Smart

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Axa prioritară 4. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate

Axa prioritară 5. O regiune accesibilă

Axa prioritară 6. O regiune educată

Axa prioritară 7. O regiune atractivă

Axa prioritară 8. Asistență tehnică

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

2. Surse de finanțare din bugetele naționale

2.1 Programele finanțate prin Compania Națională de Investiții

Compania Națională de Investiții funcționează în baza Ordonanței nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții cu modificările și completările ulterioare.

Finantator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social

Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar.

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului "Lucrări în primă urgență.

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

1. Subprogramul "Săli de sport"
2. Subprogramul "Bazine de înot"
3. Subprogramul "Complexuri sportive"
4. Subprogramul "Așezăminte culturale"
5. Subprogramul "Unități și instituții de învățământ de stat"
6. Subprogramul "Patinoare artificiale"
7. Subprogramul "Unități sanitare"
8. Subprogramul "Săli de cinema"
9. Subprogramul "Lucrări în primă urgență"
10. Subprogramul "Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate"
11. Subprogramul "Drumuri de interes local și drumuri de interes județean"
12. Subprogramul "Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă"
13. Subprogramul "Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor"

2.2 Programul Național de Dezvoltare Locală - PNDL

Reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice. Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Finantator: Guvernul României

Programe de finanțare și solicitanți eligibili:

- ✓ Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

- ✓ Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;
- ✓ Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);
- ✓ Programul Reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010.

Obiectivul programului: obiectivul prioritar ale PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe închise în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor astfel încât România, în integralitatea ei, să devină un spațiu construit eficient, în care toți locuitorii să aibe acces egal la resurse, să beneficieze de creșterea calității vieții și să se faciliteze dezvoltarea comunităților funcție de potențialul acestora și de strategiile de dezvoltare durabilă, pe principii de competitivitate și coeziune teritorială. Programul este dedicat realizării unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criterii de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene.

Activități eligibile: Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- ✓ sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- ✓ sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- ✓ unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;
- ✓ unități sanitare;
- ✓ drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- ✓ poduri, podețe sau punți pietonale;
- ✓ obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- ✓ platforme de gunoi;
- ✓ piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- ✓ modernizarea bazelor sportive;
- ✓ sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;

- ✓ infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Finanțare

Programul se finanțează din transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul MLPDA, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

În limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, în baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finanțare ale autorităților locale, MLPDA întocmește și aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, lista finală cu obiectivele de investiții care se finanțează, listă care se publică pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Pentru transferul sumelor de la bugetul de stat, prin bugetul MLPDA, cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare:

Unitățile administrativ-teritoriale pot solicita lunar, în scris Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în funcție de necesități, transferul sumelor alocate cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare, în termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume.

MLPDA virează sumele alocate și aprobate prin ordin de plată direct în conturile beneficiarilor.

2.3 Programe derulate prin Administrația Fondului pentru mediu

Administrația Fondului pentru mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului, constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

- Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public

- Programul privind creșterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație de unități de învățământ
- Programului privind instalarea de sisteme fotovoltaice pentru gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei

Mai multe informații: <https://www.afm.ro/>

3. Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Sursele de finanțare nerambursabilă pentru Autoritățile publice Locale nu se limitează doar la cele finanțate de Politica Agricolă Comună și de Politica de Coeziune, existând și alte surse de finanțare precum:

3.1 GRANTURILE SPAȚIULUI ECONOMIC EUROPEAN (SEE) ȘI NORVEGIENE

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

Finanțator: Mecanismul Financiar SEE 2014-2021

Domenii finanțate:

- dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului
- energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică
- dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM
- sănătate publică
- cercetare
- patrimoniu cultural, antreprenoriat cultural și cooperare culturală
- justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen
- afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității
- educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri
- dialog social și muncă decentă
- cetățenie activă – societate civilă
- mediu și schimbări climatice

Mai multe informații: <https://www.eeagrants.ro/apeluri>

3.2 EUROPA CREATIVĂ - Subprogramul Cultură

Programul-cadru al Comisiei Europene pentru sprijinirea sectoarelor culturii și audiovizualului.

Beneficiari eligibili: toți operatorii din sectoarele culturale și creative, însemnând organizații neguvernamentale, instituții publice și companii private cu activitate în domeniu.

Finanțator: programul Europa Creativă este gestionat de Comisia Europeană și de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură din Bruxelles, unde se trimit și se evaluează toate proiectele. La nivel național, Biroul Europa Creativă România oferă informații și asistență tehnică gratuite pentru operatorii care doresc să acceseze această finanțare.

Domenii finanțate: cultură și audiovizual

Mai multe informații: <https://www.europa-creativa.eu/>

3.3 PROGRAMUL LIFE - instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru mediul înconjurător și acțiuni în domeniul climei

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Ministerul Mediului

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului LIFE propus pentru perioada 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid carbon și rezilientă la schimbările climatice – inclusiv prin tranziția către o energie curată –, de a proteja mediul și de a mări nivelul de calitate al acestuia și de a opri și a inversa declinul biodiversității. Prin programul LIFE au fost cofinanțate, până în prezent, peste 4500 de proiecte.

Mai multe informații: <http://lifeprogram.ro/>

3.4 PROGRAMUL ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Clusterul de Energii Sustenabile din România - ROSENC
Obiective: reducerea consumului de energie și a cheltuielilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public stradal.

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului este reducerea consumului de energie electrică și a costurilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat.

Scopul final al acestui program este reducerea cheltuielilor anuale cu iluminatul public stradal, cu 50-70%.

Mai multe informații: www.rosenc.ro

3.5 ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL

Este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii, care operează la nivel național de peste 10 ani. Înființată în 2005 AFCN este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Beneficiari eligibili: asociațiile, fundațiile, instituțiile publice de cultura, persoanele fizice autorizate, societățile comerciale care derulează activități culturale.

Finanțator: Ministerul Culturii

Obiectivul programului: administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

Domenii finanțate: acțiuni culturale și editoriale

Mai multe informații: www.afcn.ro

CAPITOLUL VI. Implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiei de dezvoltare locală

1. Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Identificarea, selectarea și dezvoltarea proiectelor strategice de la nivelul comunei (întocmirea fișelor de proiecte identificate, analiza și corelarea proiectelor identificate în raport cu obiectivele sectoriale și strategice, precum și cu dezvoltarea teritorială, impactul estimat al proiectelor) s-a realizat în vederea identificării celor mai bune soluții pentru atingerea obiectivelor și priorităților locale propuse.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă un document cu caracter normativ și prospectiv care cuprinde o analiză reală a comunei atât din punct de vedere al situației existente cât și din punct de vedere al oportunităților de dezvoltare.

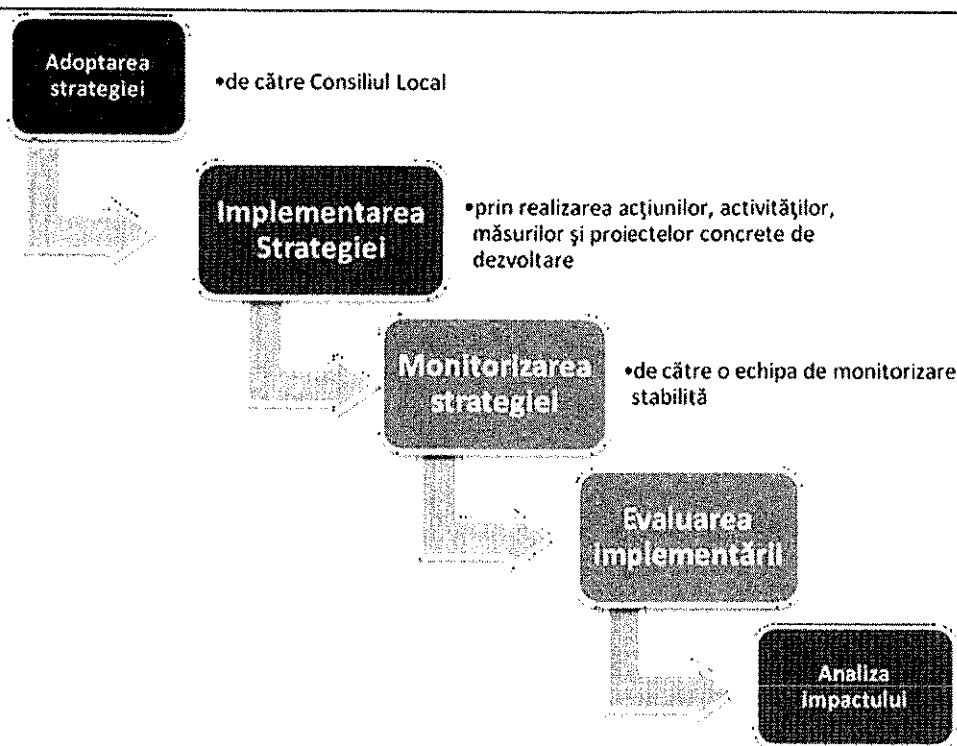
Identificarea oportunităților de dezvoltare pentru Comuna Orăștioara de Sus trebuie urmată de acțiuni concrete pentru implementarea acțiunilor, dar și de monitorizarea implementării.

Implementarea efectivă a strategiei de dezvoltare depinde în mod fundamental de capacitatea administrației locale, de a atrage fondurile necesare pentru a finanța acțiunile selectate și de a gestiona fondurile de la bugetul local.

Absorbția fondurilor disponibile depinde însă, alături de eligibilitatea acțiunilor, de capacitatea instituțională de a iniția proiecte și de a lucra în parteneriat pentru atingerea scopurilor strategice.

Implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este un proces complex, care necesită un management și control adecvat, realizat de o structură organizatorică, un proces unitar de implementare și evaluare a rezultatelor obținute.

În vederea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală se vor parcurge următorii pași:

Figură 1 Implementarea strategiei de dezvoltare locală

2. Monitorizarea Strategiei de Dezvoltare Locală

Monitorizarea evoluției implementării strategiei este în principiu o practică formală puțin cunoscută și asumată în mediul instituțional public.

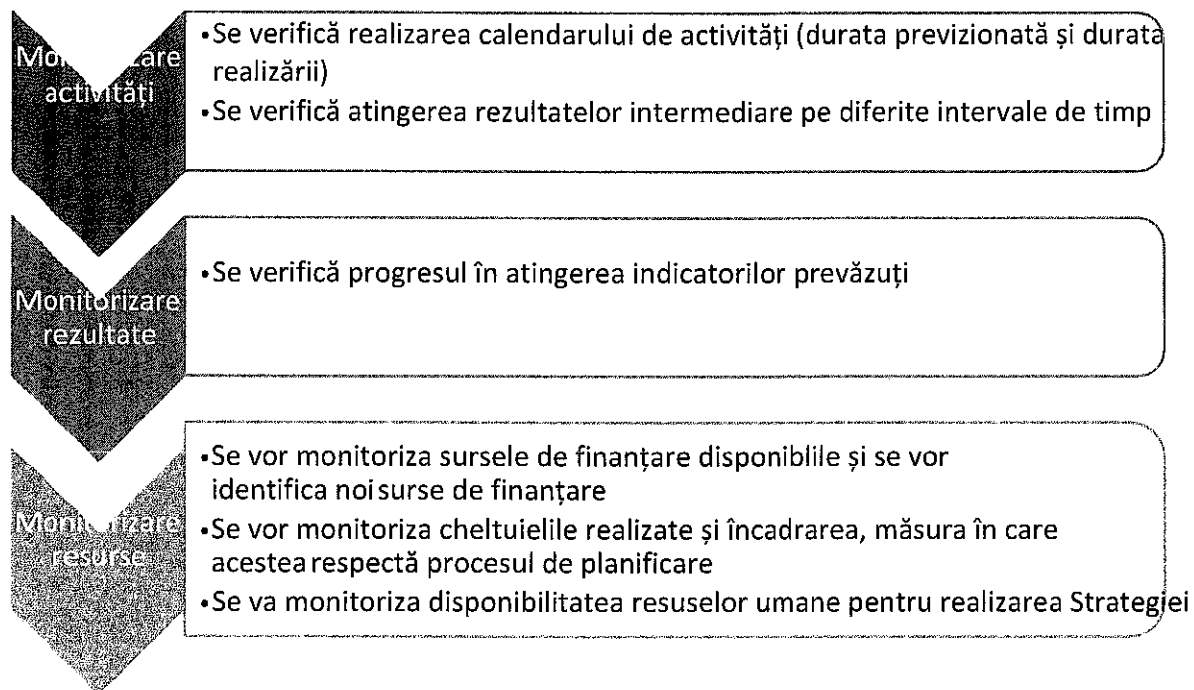
Monitorizarea strategiei va furniza informația necesară evaluării iar pentru a putea monitoriza implementarea strategiei și pentru a aprecia performanțele ei în raport cu obiectivele stabilite, este necesară stabilirea unui set de indicatori.

Strategia va fi monitorizată prin intermediul unor rapoarte anuale întocmite de către comisia de monitorizare, care va evalua:

- ✓ stadiul în care se află diversele acțiuni programate în cadrul strategiei;
- ✓ revizuirea acțiunilor, acolo unde este cazul
- ✓ timpul estimat până la îndeplinirea acțiunilor;
- ✓ alte aspecte.

Se vor monitoriza activitățile, rezultatele și resursele strategiei astfel:

Figura 1 Tipuri de monitorizare

Consiliul Local va trebui să aibă în vedere Strategia Integrată de Dezvoltare Locală atunci când se aprobă diferite documentații de urbanism sau alte documente strategice, astfel încât să se asigure o corelare între acestea.

3. Evaluarea strategiei și analiza impactului

Evaluarea este aprecierea activităților sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizând informațiile obținute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiză a modului de implementare a Strategiei și eficienței acesteia.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare.

În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități identificate.

Evaluarea va fi realizată de către aceeași echipă care realizează și activitatea de monitorizarea Strategiei. Activitatea de evaluare se concretizează într-un raport de evaluare care va conține situația indicatorilor de evaluare. În urma monitorizării și evaluării Strategiei se poate recomanda revizuirea acesteia conform noilor priorități.

Procesul de evaluare va fi realizat în baza următoarelor criterii:

Efectivitatea	<ul style="list-style-type: none">• În ce măsură s-au atins indicatorii preconizați la momentul elaborării?
Cauzalitatea	<ul style="list-style-type: none">• Care au fost factorii care au contribuit sau au afectat implementarea proiectului?• În ce măsură ipotezele formulate s-au verificat?• Ce alți factori de risc nu au fost luați în considerare?
Eficiența	<ul style="list-style-type: none">• Raportarea rezultatelor obținute la resurse-productivitatea?
Sustenabilitatea	<ul style="list-style-type: none">• Vor continua rezultatele obținute să se mențină și să-și manifeste efectele pozitive și după încheierea perioadei de implementare?
Relevanța	<ul style="list-style-type: none">• Se verifică relevanța măsurătorilor din documentul de politică pentru un proces viitor, ținând cont de modificările apărute în perioada de implementare?
Rezultate secundare	<ul style="list-style-type: none">• Care sunt consecințele neprevăzute (pozitive și negative) apărute pe perioada implementării?• Cum pot fi valorificate sau eliminate acestea?

Figura 2 Criterii pentru evaluarea politicii

O evaluare a impactului strategiei se va face la sfârșitul perioadei de programare, respectiv în anul 2027, când se vor putea compara rezultatele înregistrate la sfârșitul perioadei față de perioada de bază, anul 2020. Evaluarea va aprecia, în egală măsură performanța – realizarea obiectivelor propuse și procesul – modul în care au fost atinse obiectivele strategice.

Abaterile constatate vor impune luarea unor măsuri de corecție agreeate de comun acord prin contractele de finanțare semnate între părți.

3.1 Indicatori ai implementării strategiei

Colectarea și prelucrarea informațiilor de încredere, cuantificate și actualizate regulat, agregate la nivelul indicatorilor de dezvoltare durabilă, va permite măsurarea performanțelor în atingerea obiectivelor stabilite prin prezenta strategie și raportarea corectă asupra rezultatelor.

Pentru realizarea evaluării corespunzătoare privind implementarea strategiei, se vor lua în considerare următorii indicatori de evaluare:

Obiectivul strategic nr. 1 Dezvoltarea serviciilor de bază și îmbunătățirea accesibilității concomitent cu creșterea siguranței de deplasare din comuna Orăștioara de Sus

- a) Numărul gospodăriilor racordate la rețeaua de apă potabilă ;
- b) Numărul gospodăriilor racordate la rețeaua de canalizare menajeră;
- c) Asigurarea încălzirii locuinței în perioadele reci;
- d) Gradul de mulțumire al populației privind starea utilităților;
- e) Gradul de mulțumire al populației privind investițiile în infrastructura rutieră;
- f) Gradul de acces al populației la serviciile de cablu tv;
- g) Gradul de acces al populației la serviciile de internet;
- h) Investiții realizate pentru modernizarea infrastructurii silvice

Obiectivul strategic nr. 2 - Dezvoltarea echilibrată a economiei locale

- a) Evoluția numărului agenților economici din comună;
- b) Domeniile de activitate ale agenților economici;
- c) Gradul de diversificare al domeniilor de activitate ale operatorilor economici
- d) Numărul unităților economice înmatriculate, lichidate/ dizolvate și radiate;
- e) Numărul de angajați ai agenților economici;
- f) Intenția agenților economici de a angaja personal;
- g) Intenția agenților economici de a concedia personal;
- h) Gradul de mulțumire al agenților economici cu privire la implicarea

Primăriei în dezvoltarea mediului de afaceri;

- i) Proiecte propuse de agenții economici pentru dezvoltarea mediului de afaceri;
- j) Sprijinul oferit din partea angajaților Primăriei în rezolvarea problemelor zilnice a agenților economici;
- k) Numărul parteneriatelor public-privat între agenții economici și Primărie;

Obiectivul strategic nr. 3 – Reducerea abandonului școlar, îmbunătățirea accesului la sistemul educațional și sprijin pentru formare și învățarea pe tot parcursul vieții

- a) Evoluția populației școlare;
- b) Gradul de promovabilitate;
- c) Rata abandonului școlar;
- d) Numărul persoanelor analfabete;
- e) Numărul unităților școlare reabilite/modernizate
- f) Numărul laboratoarelor școlare, raportate la numărul de elevi
- g) Săli de gimnastică și terenuri de sport
- h) Evoluția personalului didactic pe niveluri de educație;
- i) Gradul de mulțumire al populației privind învățământul și educația;
- j) Opinia populației asupra comunei ca loc de creștere și educare a copiilor.

Obiectivul strategic nr. 4 - Dezvoltarea unei comunități locale prietenoase cu mediul

- a) Calitatea apei potabile din comună;
- b) Gradul de mulțumire al populației privind poluarea;
- c) Gradul de mulțumire al populației privind modul de colectare al deșeurilor;
- d) Gradul de colectare selectivă a deșeurilor;
- e) Evoluția surselor de poluare la nivelul comunei;
- f) Investițiile în energia verde/ regenerabilă;
- g) Reducerea gradului de poluare
- h) Eficiența energetică
- i) Numărul/suprafața spațiilor degradate /terenuri neutilizate
- j) Investițiile realizate asupra spațiilor degradate, inclusiv reintroducerea în circuitul rural al construcțiilor și terenurilor neutilizate

Obiectivul strategic nr. 5 - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care

să asigure securitatea alimentară

- a) Suprafața de teren agricol deținută de populația comunei;
- b) Suprafața de teren agricol cultivată de populația comunei;
- c) Principalele culturi agricole;
- d) Asociații Agricole pe raza comunei;
- e) Apartenența locuitorilor la una dintre Asociațiile Agricole de pe teritoriul comunei;
- f) Numărul agenților economici care activează în sectorul agricol
- g) Numărul fermelor de semi-subsistență
- h) Gradul de asociere

Obiectivul strategic nr. 6 - Dezvoltarea serviciilor sanitare și sociale

- a) Investiții realizate pentru modernizarea infrastructurii sanitare
- b) Numărul medicilor de familie;
- c) Personal sanitar mediu;
- d) Persoane înregistrate în cadrul cabinetului medical individual;
- e) Persoane bolnave înregistrate în cadrul cabinetului medical individual;
- f) Copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate;
- g) Persoane cu dizabilități;
- h) Număr copii asistați social;
- i) Număr adulți asistați social;
- j) Număr vârstnici asistați social;
- k) Persoane cu handicap;
- l) Număr copii cu handicap;
- m) Număr adulți cu handicap;
- n) Copii aflați în plasament familial;
- o) Familii cu risc social;
- p) Familii fără venit;
- q) Persoane cărora li se acordă venitul minim garantat;
- r) Ajutor pentru încălzirea locuinței cu lemne
- s) Familii beneficiare de alocația de susținere a familiei;
- t) Gradul de mulțumire al populației privind sectorul medical;
- u) Sprijinul acordat de Primărie și Autoritățile Publice Locale grupurilor defavorizate din comună;
- v) Infrastructură socială nou creată sau modernizată

Obiectivul strategic nr. 7 – Teritoriu local atractiv pentru turism, cultură și sport

- a) Patrimoniul cultural;
- b) Numărul evenimentelor culturale organizate în comună și numărul participanților;
- c) Infrastructura culturală;
- d) Gradul de mulțumire al populației privind cultura și divertismentul;
- e) Gradul de acces al populației la manifestări culturale;
- f) Gradul de mulțumire al populației privind modalitățile de petrecere a timpului liber;
- g) Gradul de mulțumire al populației privind activitățile sportive și de recreere;
- h) Gradul de mulțumire al populației privind siguranța publică;
- i) Gradul de mulțumire al populației privind siguranța copiilor și tinerilor în spațiile publice;

Obiectivul strategic nr. 8 – Dezvoltare tehnologică și digitalizare

- a) Tipul de servicii publice digitalizate
- b) Numărul cetățenilor care utilizează soluțiile digitale
- c) Gradul de mulțumire al cetățenilor cu privire la serviciile electronice

Obiectivul strategic nr. 9 – Creșterea capacității instituționale

- a) Investiții realizate pentru dezvoltarea capacităților administrative și a serviciilor publice

Obiectivul strategic nr. 10 - Dezvoltarea cooperării și asocierii

- a) Numărul parteneriatelor public-private
- b) Aderarea UAT la noi asociații de dezvoltare comunitară integrată
- c) Numărul schimburilor de experiență
- d) Gradul de colaborare cu alte țări europene

4. Revizuirea strategiei

Revizuirea strategiei se va realiza la intervale relativ scurte, datorită perspectivelor de schimbări rapide la nivelul întregii societăți românești. Prima revizuire se recomandă la finele perioadei de "termen scurt" – 2023. Revizuirea va cuprinde toate etapele de elaborare.

Exercițiul de revizuire va ține cont de următoarele elemente:

- a) Rezultatele monitorizării implementării și evaluării impactului strategiei până la momentul revizuirii;
- b) Evoluția bugetului local;
- c) Legislație nouă cu efecte directe asupra comunei
- d) Modificări în strategiile naționale, regionale sau județene, cu efecte directe asupra comunei.

Indiferent de ritmul de revizuire, este necesară o raportare anuală a rezultatelor de implementare, care să includă o detaliere a proiectelor care urmează să fie continuate sau atacate în următorul ciclu de 12 luni și efectele acestora asupra exercițiului bugetar.

5. Parteneriat

Strategia de dezvoltare locală va fi pusă în aplicare prin intermediul unui parteneriat larg la nivel local care va cuprinde reprezentanții tuturor grupurilor de interese și inițiative vizate de strategie prin obiectivele, direcțiile și acțiunile de dezvoltare.

Principiul parteneriatului presupune, pe lângă implicarea directă a comunității, prin cunoștințe, experiență, proiecte proprii și participarea la consultările publice pe care autoritatea publică locală le va organiza atât în contextul implementării strategiei, cât și în cel al aplicării legislației privind transparența decizională în administrație și impactul proiectelor asupra mediului.

În ceea ce privește implementarea strategiei printr-un parteneriat colaborativ și eficient, este necesară continuarea eforturilor de implicare coerentă a comunității în proiectele relevante și stimularea contribuțiilor cetățenilor, grupurilor și organizațiilor la atingerea viziunii și obiectivelor de dezvoltare locală. Amploarea, caracteristicile și multidisciplinaritatea acțiunilor și proiectelor concrete de implementare sunt cele care dictează componenta parteneriatului:

1. Autoritatea publică locală, respectiv Consiliul Local și Primarul;
2. Instituții publice, cum ar fi Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă și Direcția Generală de Asistență Socială de la nivelul județului, Consiliul Județean;
3. Instituții de învățământ, cu precădere preuniversitare;
4. Operatorii de utilități;
5. Reprezentanții băncilor și investitorilor
6. Asociații patronale, syndicate
7. Reprezentanții cetățenilor
8. Organizații civice din diverse domenii
9. Mass-media locală/județeană
10. Reprezentanții cultelor

Primăria va încuraja ca reprezentarea în parteneriat să respecte egalitatea de șanse.

Din cauza slabei reprezentări la nivel local a unor organizații sau instituții cu specializări relevante și de mare importanță pentru implementarea cu succes a strategiei, se recomandă invitarea unor agenții guvernamentale sau neguvernamentale în Parteneriatul local, fie pe baze permanente, fie ocazional, la dezbaterile pe profil. Astfel, se recomandă invitarea Agenției pentru Dezvoltare

**Strategia de dezvoltare locală a Comunei Orăștioara de Sus
2021 – 2027**

Regională, a Camerei de Comerț, Agenției pentru Protecția Mediului și a altora.

Această structură numeroasă va fi încurajată să preia strategia ca pe un ghid propriu de dezvoltare, iar Primăria va face eforturile necesare pentru coagularea într-o entitate care să participe pro-activ la implementare.

Strategia va putea fi consultată de orice cetățean, exemplare ale strategiei fiind disponibile la sediul Primăriei.

6. Raportarea monitorizării și evaluării - ajustarea strategiei

La nivelul autorităților administrației publice locale, funcția de monitorizare și evaluare va fi asigurată de personalul propriu. Acesta va pregăti trimestrial rapoarte de monitorizare și evaluare pentru fiecare proiect și le va transmite Consiliului Local Orăștioara de Sus și Instituției Prefectului Județul Hunedoara în nu mai mult de 45 de zile de la sfârșitul trimestrului.

Raportul trimestrial va prezenta performanțele proceselor și va conține două seturi de date:

- informații corespunzătoare trimestrului încheiat;
- informații cumulate, corespunzătoare trimestrelor parcurse din anul respectiv.

Orice schimbare în strategia locală va fi comunicată Instituției Prefectului în 30 de zile de la aprobarea acesteia prin hotărâre a Consiliului local.

Ajustarea strategiei locale va fi efectuată după elaborarea studiilor de fezabilitate la investițiile preconizate.

Orăștioara de Sus 25.01.2021

Președinte de ședință

Demian Petru

Contrasemnează

Secretar general UAT

Bulea Emilia

